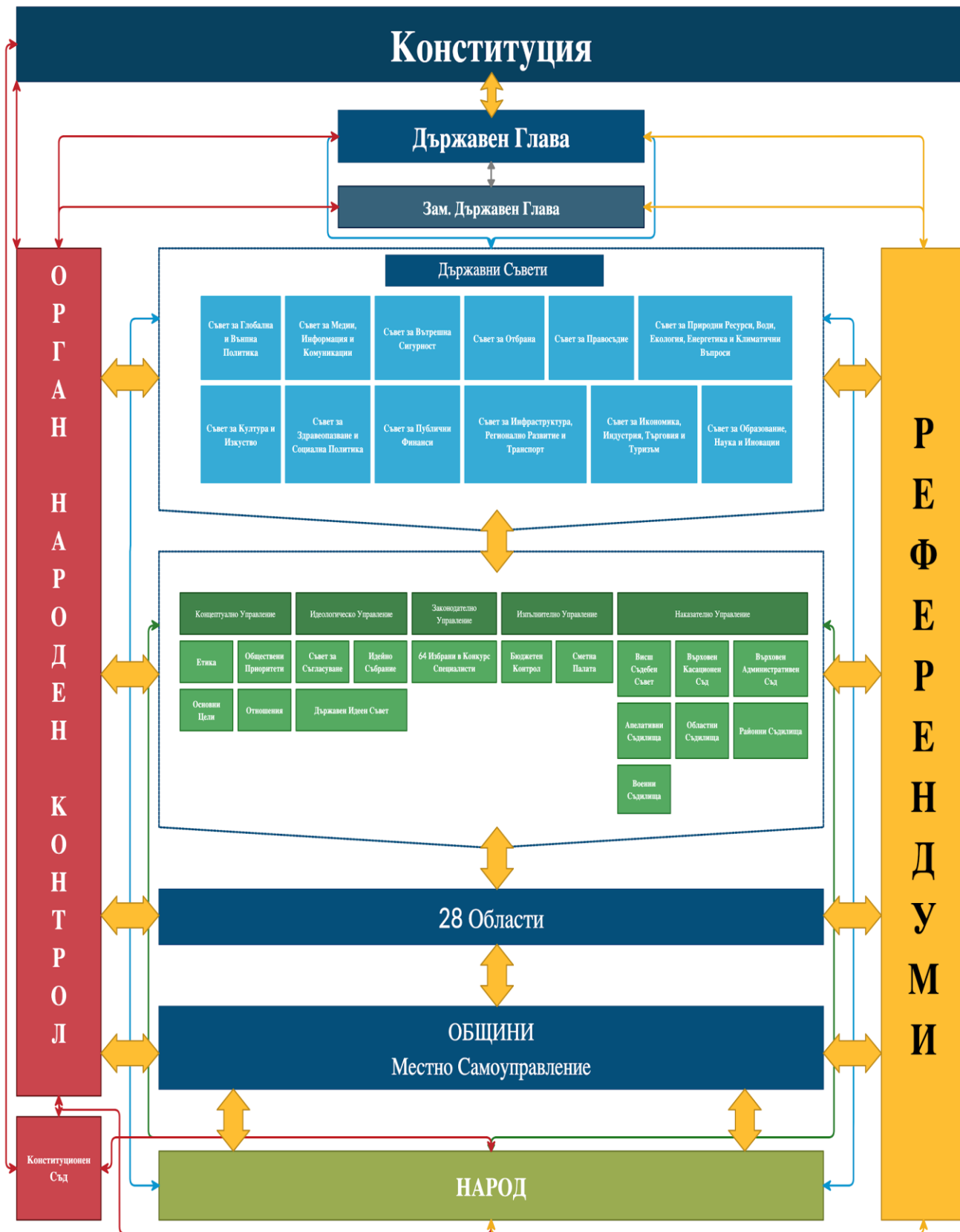

ПРОЕКТ
за Новозаветна Конституция
на Народното Управление
в България

**Ние, Народните представители, от Осмото Велико Народно Събрание,
ЗАЯВЯВАМЕ категоричното си решение,
ИЗРАЗЯВАМЕ волята на българския род,
ИЗГРАЖДАМЕ България на територията на нашата Родина,
основана на Принципите и Законите на Твореца,
защитаваща, съхраняваща и развиваща човешкия Дух,
изначалната човешка ценностна система,
правото на живот, избор и благополучие
за всеки един и всички в ЕДИНЕНИЕ с тази**

К О Н С Т И Т У Ц И Я

**гарантираща условията за общество с духовни ценности, в което
личното и общественото развитие се основават на Любовта, Труда и
Творческия принос, с които създаваме Хармония в полза на Народа и
на Планетата.**

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава първа БЪЛГАРИЯ	5
Глава втора КОНСТИТУЦИЯ НА БЪЛГАРИЯ	6
Глава трета ОСНОВИ	7
Глава четвърта ОСНОВНИ ПРАВА, СВОБОДИ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ	11
Глава пета ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА, ПРОСВЕТА, ВЪЗПИТАНИЕ	201
Глава шеста УПРАВЛЕНИЕ, ПОЛИТИЧЕСКИ ЖИВОТ И ИКОНОМИКА	223
Глава седма КОНЦЕПТУАЛНО УПРАВЛЕНИЕ	267
Глава осма ИДЕОЛОГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ	278
Глава девета ЗАКОНОДАТЕЛНО УПРАВЛЕНИЕ	289
Глава десета ИЗПЪЛНИТЕЛНО УПРАВЛЕНИЕ	312
Глава единадесета ДЪРЖАВЕН ГЛАВА НА БЪЛГАРИЯ	312
Глава дванадесета ДЪРЖАВЕН СЪВЕТ	367
Глава тринадесета СЪДЕБНО-НАКАЗАТЕЛНО УПРАВЛЕНИЕ	423
Глава четирнадесета МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ И МЕСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ	491
Глава петнадесета НАРОДЕН КОНТРОЛ	513
Глава шестнадесета КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД	546
Глава седемнадесета ВЪОРЪЖЕНИ СИЛИ	568
Глава осемнадесета ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОНСТИТУЦИЯТА	578
Глава деветнадесета ГЕРБ, ПЕЧАТ, ЗНАМЕ, ХИМН, СТОЛИЦА	60
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ	60

ПРОЕКТ ЗА КОНСТИТУЦИЯ НА БЪЛГАРИЯ

Глава първа БЪЛГАРИЯ

Чл. 1.

- (1) Управлението на България е от Народа. Над това управление е само Бог.
- (2) Държавата е Народът на България.
- (3) Държавата е територията на България.
- (4) Държавата се управлява от Народа чрез Конституцията на България.
- (5) България е със собствен суверенитет.
- (6) България е със собствена независима воля.
- (7) България има собствена концептуалност.

Чл. 2.

- (1) България е страна на свободния български народ.
- (2) Народът на България се самоорганизира на принципа на конституционното народно управление.
- (3) Народът на България се самоуправлява с всенародни допитвания чрез референдуми.
- (4) Цялото управление произтича от Народа.
- (5) Цялото управление принадлежи на Народа.
- (6) Цялото управление се осъществява непосредствено от Народа чрез референдуми.
- (7) Органите на държавния апарат са служители на Народа.
- (8) Органите на държавния апарат утвърждават законово волята на Народа.
- (9) Органите на държавния апарат изпълняват законосъобразно волята на Народа.
- (10) Народът упражнява контрол над всички видове Органи за управление.

Чл. 3.

- (1) България е единна държава с централно и местно самоуправление.
- (2) Териториалната цялост на България е неприкосновена.
- (3) В България не се допускат автономни териториални образувания.
- (4) В България не се допускат конфликт на интереси на държавните служители.
- (4.1) Дефинициите за конфликт на интереси се уреждат със закон.
- (5) Всички Държавни служители носят лична отговорност за своите действия пред закона.
- (6) Всички Държавни служители носят лична отговорност за своите бездействия пред закона.

Чл. 4.

- (1) Официалният език в България е българският.
- (2) Българският език е задължителен за обществена комуникация.
- (3) Българската азбука е задължителна за писмената обществена комуникация.

Чл. 5.

- (1) България е правова държава.
- (2) България се управлява според Конституцията.
- (3) България се управлява според решенията от референдумите.
- (4) България се управлява според законите на страната.

Чл. 6.

- (1) В България е гарантиран животът на всеки природно роден човек.
- (2) В България е гарантирано достойнството на всеки човек.
- (3) В България са гарантирани правата на личността.
- (4) В България са гарантирани правата на духа на човека.

- (5) В България са гарантирани правата на душата на човека.
- (6) България създава условия за свободно развитие на заложените у всеки човек интелектуални способности в полза на човечеството.
- (7) България създава условия за свободно развитие на заложените у всеки човек духовни способности в полза на човечеството.
- (8) В България е забранена експлоатацията на човек от човека.
- (9) В България е забранена експлоатацията на човек от държавата.
- (10) България създава условия за развитие на справедливо Човешко общество.
- (11) Българското общество живее в хармония с природата.
- (12) Българското общество живее в хармония с космическите закони.
- (13) България управлява собствената си концептуалност в полза на Народа на България при всички взаимодействия с останалите държави в света.
- (14) България управлява собствената си концептуалност в полза на Народа на България при всички взаимодействия с останалите над_държавни обединения в света.
- (15) Народът управлява в полза на обществото всички фактори на средата, от които зависи животът на българските граждани.

Глава втора

КОНСТИТУЦИЯ НА БЪЛГАРИЯ

Чл. 7.

- (1) Конституцията определя съдържанието на всички закони на страната.
- (2) Конституцията определя принципите за справедлив начин на живот.
- (3) Конституцията определя правилата за справедлив начин на живот.
- (4) Конституцията е съобразена с идеите за национално Единение.
- (5) Конституцията определя Конституционен Народен модел на Съуправление.
- (6) Всички закони произтичат пряко от тази Конституция.
- (7) Всички спорни закони се приемат с референдум.
- (8) Всички спорни закони се утвърждават с референдум.

Чл. 8.

- (1) Конституцията е върховен закон.
- (2) Другите закони не могат да противоречат на Конституцията.
- (3) Разпоредбите на Конституцията имат непосредствено действие.
- (4) Нормите на вътрешното законодателство са с предимство пред международните договори.
- (5) Ратифицират се само международни договори, непротиворечащи на Конституцията.
- (6) Ратифицират се само международни договори, непротиворечащи на българските нормативни актове.
- (7) Ратифицират се само международни споразумения, непротиворечащи на Конституцията.
- (8) Ратифицират се само международни споразумения, непротиворечащи на българските нормативни актове.
- (9) Обнародваните до момента международни договори се подлагат на ревизия.
- (10) Всички нормативни актове се публикуват в Държавен вестник. Те влизат в сила три дни след обнародването им.

Глава трета

ОСНОВИ

Вярата

Чл. 9.

- (1) Правото на личен избор на вероизповеданията в България е свободно.
- (2) Традиционното вероизповедание в България е източноправославното християнство.

- (3) Религиозните общности са отделени от държавата.
- (4) Религиозните общности не могат да се използват за политически цели.
- (5) Религиозните общности не могат да се месят в управлението на страната.
- (6) Проповядването на етническа омраза се наказва от закона.
- (7) Проповядването на расова омраза се наказва от закона.
- (8) Проповядването на религиозна омраза се наказва от закона.
- (9) Проповядването на полова омраза се наказва от закона.
- (10) Проповядването на културна омраза се наказва от закона.

Собственост

Чл. 10.

- (1) Собствеността в България се разделя на:
  - (1.1) лична
  - (1.2) обществена
- (2) Правото на лична собственост се гарантира от закона.
- (3) Наследяването на лична собственост се гарантира от закона.
- (4) Обществената собственост е неприкосновена.
- (5) Личната собственост е неприкосновена.
- (6) Средствата за производство в България са обществена собственост.
- (7) Обществените средства за производство се предоставят от държавата на кандидати, избрани чрез прозрачни конкурси с пряко наблюдение на работещите в съответните работещи звена.
- (8) Обществените средства за производство се стопанисват от хората, работещи в съответните производствени звена.
- (9) Обществените средства за производство се управляват от хората, работещи в съответните производствени звена.
- (10) Държавата стопанисва обществената собственост в интерес на обществото.

Чл. 11.

- (1) Територията на България е изключителна обществена собственост.
- (2) Територията на България се стопанисва от държавата.
- (3) Общинската територия се стопанисва от общините.
- (4) Общината може да отдава земя за обработване чрез концесия само на български граждани.
- (5) Стопанисването на земята е определено със закон.

Чл. 12.

- (1) Територията на България е неделима.
- (2) Територията на България не може да бъде продавана.
- (3) Територията на България не може да бъде подарявана.
- (4) Подземните богатства на България са изключителна Държавна собственост.
- (5) Крайбрежната ивица с прилежащите към нея водни територии са изключителна Държавна собственост.
- (6) Въздушното пространство над територията на България е изключителна Държавна собственост.
- (7) Пътната мрежа в България е изключителна Държавна собственост.
- (8) Водите на България са изключителна Държавна собственост.
- (9) Горите на България са изключителна Държавна собственост.
- (10) Парковете в България с национално значение са изключителна Държавна собственост.
- (11) Природните резервати в България са изключителна Държавна собственост.
- (12) Археологическите обекти в България са изключителна Държавна собственост.
- (13) Археологическите артефакти в България са изключителна Държавна собственост.
- (14) Историческите обекти в България са изключителна Държавна собственост.

(15) Историческите артефакти в България са изключителна Държавна собственост.

(16) Всички алинеи на чл. 12 се уреждат със закон.

Чл. 13.

(1) Народът на България в лицето на Държавата осъществява суверенни права върху континенталния шелф:

(1.1) в икономическата зона за проучване

(1.2) в икономическата зона за разработване

(1.3) в икономическата зона за използване

(1.4) в икономическата зона за опазване

(1.5) в икономическата зона за стопанисване на биологичните ресурси на морските пространства, цитирани в предходните алинеи на чл. 13.

(1.5.1) минералните ресурси на морските пространства на България

(1.5.2) енергийните ресурси на морските пространства на България

(2) Народът на България осъществява суверенни права върху радиочестотния спектър на геостационарната орбита, определена за България с международни споразумения.

(3) Народът на България осъществява суверенни права върху позициите на геостационарната орбита, определени за България с международни споразумения.

(4) Държавната собственост върху всички видове транспорт се установява със закон.

(5) Държавната собственост върху пощенските мрежи се установява със закон.

(6) Държавната собственост върху комуникационните мрежи се установява със закон.

(7) Държавната собственост върху използването на ядрената енергия се установява със закон.

(8) Държавната собственост върху електроснабдяването се установява със закон.

(9) Държавната собственост върху водоснабдяването се установява със закон.

(10) Държавната собственост върху производството на радиоактивни продукти се установява със закон.

(11) Държавната собственост върху оръжие се установява със закон.

(12) Държавната собственост върху биологични силно действащи вещества се установява със закон.

Чл. 14.

(1) Земята на територията на България е обществено богатство.

(2) Земята на територията на България се ползва от особената закрила на държавата.

(3) Земята на територията на България се ползва от особената закрила на обществото.

(4) Земеделската земя на територията на България се използва само за земеделски цели.

(5) Промяна на предназначението на земеделската земя се допуска по изключение при доказана нужда с референдум.

(6) Всички условия за земеделската земя са определени със закон.

(7) Предназначението на земеделската земя се определя със закон.

Околна среда

Чл. 15.

(1) България осигурява опазването на околната среда.

(2) България осигурява възпроизводството на околната среда.

(3) България осигурява поддържането на живата природа.

(4) България осигурява разнообразието на живата природа.

(5) България осигурява разумното използване на природните богатства.

(6) България осигурява разумното използване на ресурсите на страната.

Чл. 16.

(1) България приоритетно развива безвредна за човека наука.

(2) България приоритетно развива безвредни за човека технологии.

- (3) България приоритетно развива безвредна за човека енергетика.
- (4) България приоритетно развива безвредна за човека промишленост.
- (5) България приоритетно развива безвреден за човека транспорт.
- (6) България приоритетно развива безвредно за човека селско стопанство.
- (7) България приоритетно развива безвредна за природата наука.
- (8) България приоритетно развива безвредни за природата технологии.
- (9) България приоритетно развива безвредна за природата енергетика.
- (10) България приоритетно развива безвредна за природата промишленост.
- (11) България приоритетно развива безвреден за природата транспорт.
- (12) България приоритетно развива безвредно за природата селско стопанство.
- (13) България приоритетно прилага безвредна за човека наука.
- (14) България приоритетно прилага безвредни за човека технологии.
- (15) България приоритетно прилага безвредна за човека енергетика.
- (16) България приоритетно прилага безвредна за човека промишленост.
- (17) България приоритетно прилага безвреден за човека транспорт.
- (18) България приоритетно прилага безвредно за човека селско стопанство.
- (19) България приоритетно прилага безвредна за природата наука.
- (20) България приоритетно прилага безвредни за природата технологии.
- (21) България приоритетно прилага безвредна за природата енергетика.
- (22) България приоритетно прилага безвредна за природата промишленост.
- (23) България приоритетно прилага безвреден за природата транспорт.
- (24) България приоритетно прилага безвредно за природата селско стопанство.
- (25) В селското стопанство се забранява отглеждането на генно-модифицирани растения.
- (26) В селското стопанство се забранява отглеждането на генно-модифицирани животни.
- (27) В селското стопанство се забранява използването на токсични химични препарати.
- (28) В търговската мрежа се забранява наличието на генно-модифицирани храни.
- (29) В търговската мрежа се забранява използването на вредни за здравето на човека химически вещества.
- (30) В хранително-вкусовата промишленост се забранява наличието на генно-модифицирани съставки.
- (31) В хранително-вкусовата промишленост се забранява наличието на вредни химически съставки.
- (32) На територията на България се забранява вноса на всичко изброено в предходните алинеи от чл. 16 ал. 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31.
- (33) Обществено достъпни са изследванията за качеството на храните според степенята на:
  - (33.1) полезност
  - (33.2) природосъобразност
  - (33.3) срок на годност
  - (33.4) произход
- (34) Оценката на качеството на храните се прави според степен на:
  - (34.1) полезност
  - (34.2) природосъобразност
  - (34.3) срок на годност
  - (34.4) произход
- (35) Българският държавен стандарт да се приведе в съответствие с всички алинеи на чл. 16.

Семейство и здраве

Чл. 17.

- (1) В България се гарантира достойният начин на живот.
- (2) В България се гарантира отглеждането на децата на всички граждани.
- (3) Семейството е под закрила на държавата.
- (4) Майчинството е под закрила на държавата.

- (5) Бащинството е под закрила на държавата.
- (6) Децата са под изключителната закрила на родителите си.
- (7) Децата са под закрила на държавата.
- (8) Здравната система е ориентирана към превантивност в опазването на здравето на хората.
- (9) Здравната система е ориентирана към профилактика в опазването на здравето на хората.
- (10) Здравната система е ориентирана в хармония между:
  - (10.1) Дух
  - (10.2) Душа
  - (10.3) Тяло
- (11) Здравната система е ориентирана към ефикасност, съобразена с:
  - (11.1) природосъобразна медицина
  - (11.2) доказаните върхови технологии в медицината

Труд

Чл. 18.

- (1) Трудът се гарантира от държавата.
- (2) Трудът се защитава от закона.
- (3) Според вида на труда той бива:
  - (3.1) творчески
  - (3.2) управленски
  - (3.3) производствен
    - (3.3.1) включително дейности в непроизводствената сфера, нямащи нищо общо с управлението

Външна политика

Чл. 19.

- (1) Външната политика на България не може да противоречи на Конституцията на България.
- (2) Външната политика на България се осъществява в съответствие с принципите на международното право.
- (3) Външната политика на България не може да противоречи на законите на страната.
- (4) Основните цели на външната политика на България са:
  - (4.1) националната сигурност
  - (4.2) националната независимост
  - (4.3) благоденствието на страната
  - (4.4) достойнството на българските граждани
  - (4.5) отстояването на правата на българските граждани
  - (4.6) отстояването на свободите на българските граждани
  - (4.7) съдействието за установяване на справедлив международен ред
- (5) България не се намесва в политиката на други страни.
- (6) България не се намесва в суверенитета на други страни.

Средства за масова информация

Чл. 20.

- (1) Средствата за масова информация подлежат на пряк законово определен граждански контрол по следните критерии:
  - (1.1) нравственост
  - (1.2) достоверност
  - (1.3) пълнота
- (2) Средствата за масова информация са свободни.
- (3) Средствата за масова информация са независими.
- (4) Средствата за масова информация са отговорни.

- (5) Средствата за масова информация носят отговорност за изкривяване на истинността в предоставената от тях информация.
- (6) Средствата за масова информация носят отговорност за филтрирането на предоставената от тях информация.
- (7) Спирането на средство за масова информация се допуска само въз основа на акт на съдебното управление.
- (8) Конфискацията на средство за масова информация се допуска само въз основа на акт на съдебното управление.
- (9) Работата на средствата за масова информация се определя със закон.

Грижа за здравето

Чл. 21.

- (1) Държавата организира здравните служби.
- (2) Държавата организира здравните заведения.
- (3) Държавата организира здравните институти.
- (4) Държавата закриля здравето на гражданите.
- (5) Държавата насърчава здравословния начин на живот.
- (5.1) Държавата насърчава развитието на спорта.
- (5.2) Държавата насърчава развитието на туризма.
- (6) Никой не може да бъде подлаган принудително на лечение.
- (7) Никой не може да бъде подлаган принудително на санитарни мерки.
- (8) Изключения по предходните алинеи на чл. 21 са само в предвидените от закона случаи.
- (9) Държавата осъществява контрол върху всички здравни заведения.
- (10) Държавата осъществява контрол върху производството на лекарствени средства.
- (11) Държавата осъществява контрол върху производството на биологични препарати.
- (12) Държавата осъществява контрол върху производството на химични препарати.
- (13) Държавата осъществява контрол върху производството на медицинска техника.

Глава четвърта

ОСНОВНИ ПРАВА, СВОБОДИ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ

Гражданство

Чл. 22.

- (1) Български гражданин е всеки с поне един родител българин.
- (2) Всеки роден на територията на България има право да получи българско гражданство.
- (3) Чужди граждани с български произход имат право на българско гражданство.
- (4) Българско гражданство може да се придобие по натурализация.
- (5) Лицата от български произход придобиват българско гражданство по облекчен ред.
- (6) Български гражданин по рождение не може да бъде лишен от българско гражданство.
- (7) Гражданин на България не може да бъде предаден на друга държава.
- (8) Гражданин на България не може да бъде предаден на международен съд за целите на наказателно преследване.
- (9) Българските граждани в чужбина са под закрилата на България.
- (10) Условието за придобиване на българското гражданство се определят със закон.
- (11) Условието за запазване на българското гражданство се определят със закон.
- (12) Условието за загубване на българското гражданство се определят със закон.

Чл. 23.

Българските граждани в чужбина имат всички права по тази Конституция.

Чл. 24.

- (1) Чужденците в България имат права по тази Конституция, определени със закон.

(2) Чужденците в България имат всички задължения по тази Конституция.

(2.1) Изключение правят случаите, изискващи българско гражданство.

Чл. 25.

(1) Законно пребиваващите хора в България не могат да бъдат екстрадирани от страната.

(2) Законно пребиваващите чужденци не могат да бъдат предавани на друга държава против тяхната воля. Изключенията са определени със закон.

(3) България дава убежище на чужденци, преследвани заради техните убеждения.

Изключенията са определени със закон.

(4) Чужденците, намерили убежище в България, спазват българската Конституция.

(5) Чужденците, намерили убежище в България, спазват българските закони.

(6) Условието за даване на убежище се урежда със закон.

(7) Редът за даване на убежище се урежда със закон.

Чл. 26.

(1) Всеки има право на живот.

(2) Посегателството върху човешкия живот се наказва като най-тежко престъпление.

Чл. 27.

(1) Измъчването на човешки същества е забранено.

(2) Психическото насилие е забранено.

(3) Физическото насилие е забранено.

(4) Подлагането на медицински опити без изрично доброволно писмено съгласие е забранено.

(5) Подлагането на медицински интервенции без изрично доброволно писмено съгласие е забранено.

(6) Подлагането на научни опити без изрично доброволно писмено съгласие е забранено.

(7) Всички алинеи на чл. 27 се уреждат със закон.

Чл. 28.

(1) Всеки има право на лична свобода.

(2) Всеки има право на неприкосновеност. Изключенията се определят със закон.

(3) Задържането на български граждани става от съответните органи регламентирано от закон.

(3.1) Задържането на български граждани може да става от български граждани регламентирано от закон.

(4) Никой не може да бъде подлаган на принудителен оглед. Изключенията се определят със закон.

(5) Никой не може да бъде подлаган на принудителен обиск. Изключенията се определят със закон.

(6) Посегателство върху личната неприкосновеност е позволено само при условията, определени със закон.

(7) Никой не може да бъде съден за действие, необявено за престъпление от закона към момента на извършването му.

(8) Никой не може да бъде съден за бездействие, необявено за престъпление от закона към момента на извършването му.

(9) Всеки има право на адвокатска защита в момента на задържането му.

(10) Всеки има право на адвокатска защита в момента на привличането му като обвиняем.

(11) Всеки има право да се среща насаме със своя защитник. Тайната на техните съобщения е неприкосновена.

(12) Телесната цялост е неприкосновена.

Чл. 29.

- (1) Всеки обвинен в престъпление следва да бъде предаден на съдебното управление в законно определения срок.
- (2) Никой не може да бъде принуждаван да се признае за виновен.
- (3) Никой не може да бъде осъден само въз основа на неговото самопризнание.
- (4) Обвиняемият се смята за невинен до установяване на противното с влязла в сила присъда.
- (5) Не се допускат ограничения на правата на обвиняемия, надхвърлящи необходимото за осъществяване на правосъдието.
- (6) На лишените от свобода се създават условия за осъществяване на основните им права, които не са ограничени от действието на присъдата.
- (7) Наказанието лишаване от свобода се изпълнява единствено в местата, определени със закон.
- (8) Не се погасява по давност наказателното преследване.
- (9) Не се погасява по давност изпълнението на наказанието за престъпления.

Чл. 30.

- (1) Личният живот на гражданите е неприкосновен.
- (2) Всеки има право на защита срещу незаконна намеса в личния му живот.
- (3) Всеки има право на защита срещу посегателство върху неговата чест.
- (4) Следенето е забранено.
- (5) Фотографирането без лично съгласие е забранено.
- (6) Записването на видео без лично съгласие е забранено.
- (7) Записването на аудио без лично съгласие е забранено.
- (8) Изключенията са определени със закон.

Чл. 31.

- (1) Личната собственост е неприкосновена.
- (2) Жилището е неприкосновено.
- (3) Влизането в жилището без съгласието на обитателя му е забранено.
- (4) Оставането в жилището без съгласието на обитателя му е забранено.
- (5) Влизане в жилището без съгласие на неговия обитател се допуска само за предотвратяване на непосредствено започнало престъпление.
- (6) Влизане в жилището без съгласие на неговия обитател се допуска за залавяне на извършващ престъпление.
- (7) Влизане в жилището без съгласие на неговия обитател се допуска в случай на крайна необходимост.
- (8) Всички предходни алинеи на чл. 31 се уреждат със закон.

Чл. 32.

- (1) Свободата на кореспонденцията е неприкосновена.
- (2) Тайната на кореспонденцията е неприкосновена.
- (3) Изключения от това правило се допускат само с разрешение на съдебното управление.
- (4) Изключения от това правило се допускат за разкриване на тежки престъпления.
- (5) Изключения от това правило се допускат за предотвратяване на тежки престъпления.

Чл. 33.

- (1) Всеки има право свободно да избира своето местожителство.
- (2) Всеки има право свободно да се придвижва по територията на страната.
- (3) Всеки има право свободно да напуска нейните предели.
- (4) Тези права могат да се ограничават само със закон за защита на националната сигурност.
- (5) Тези права могат да се ограничават само със закон за защита народното здраве.
- (6) Тези права могат да се ограничават само със закон за защита свободите на други граждани.

- (7) Всеки български гражданин има право да се завръща в страната.
- (8) Всички предходни алинеи на чл. 33 се уреждат със закон.

Чл. 34.

- (1) Изучаването на българския език е право на българските граждани.
- (2) Изучаването на българския език е задължение на българските граждани.
- (3) Ползването на българския език е право на българските граждани.
- (4) Ползването на българския език е задължение на българските граждани.
- (5) Гражданите с майчин език, различен от българския език, имат право наред със задължителното изучаване на българския език да изучават своя език.
- (6) Гражданите с майчин език, различен от българския език, имат право наред със задължителното ползване на българския език да ползват своя език.
- (7) Българският литературен език е задължителен. Изключенията се приемат със закон.
- (8) В случаите с използване само на официалния език се посочват в закона.

Чл. 35.

- (1) Свободата на съвестта е ненакърнима.
- (2) Свободата на мисълта е ненакърнима.
- (3) Свободата на духа е ненакърним.
- (4) Свободата на душата е ненакърнима.
- (5) Изборът на вероизповедание е ненакърним.
- (6) Религиозните възгледи са ненакърними.
- (7) Държавата съдейства за поддържане на търпимост между вярващите от различните вероизповедания.
- (8) Държавата съдейства за поддържане на уважение между вярващите от различните вероизповедания.
- (9) Свободата на вероизповеданието не може да бъде насочена срещу националната сигурност.
- (10) Свободата на вероизповеданието не може да бъде насочена срещу обществения ред.
- (11) Свободата на вероизповеданието не може да бъде насочена срещу народното здраве.
- (12) Свободата на вероизповеданието не може да бъде насочена срещу правата на други граждани.
- (13) Свободата на вероизповеданието не може да бъде насочена срещу свободите на други граждани.
- (14) Свободата на извършване на религиозните обреди е гарантирана със закон.
- (15) Всички предходни алинеи на чл. 35 се уреждат със закон.

Чл. 36.

- (1) Никой не може да бъде преследван поради своите убеждения.
- (2) Никой не може да бъде ограничаван в правата си поради своите убеждения.
- (3) Никой не може да бъде задължаван да дава сведения за свои убеждения.
- (4) Никой не може да бъде принуждаван да дава сведения за чужди убеждения.
- (5) Всички предходни алинеи на чл. 36 се уреждат със закон.

Чл. 37.

- (1) Всеки има право да изразява мнение.
- (2) Всеки има право да разпространява своето мнение по всякакъв начин.
- (3) Това право не може да се използва за накърняване на правата на друго.
- (4) Това право не може да се използва за призоваване към насилствена промяна на конституционно установения ред.
- (5) Това право не може да се използва за извършване на престъпления.
- (6) Това право не може да се използва към разпалване на вражда.

(7) Това право не може да се използва към насилие над личността.

(8) Всички предходни алинеи на чл. 37 се уреждат със закон.

Чл. 38.

(1) Всеки има право да търси информация.

(2) Всеки има право да получава информация.

(3) Всеки има право да разпространява информация.

(3.1) Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата на гражданите.

(3.2) Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу доброто име на гражданите.

(3.3) Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу обществената сигурност.

(3.4) Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу националната сигурност.

(3.5) Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу обществения ред.

(3.6) Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу народното здраве.

(4) Гражданите имат право на достъп до всякакъв вид достоверна информация от всеки възможен източник.

(5) Използването на информацията във вреда на сигурността на страната подлежи на наказание.

(6) Свободното движение на информацията не се отнася за класифицираната такава.

(7) Свободното движение на информацията не нарушава чужди права.

Чл. 39.

(1) Навършилите 21 години граждани имат право да участват в избори.

(2) Навършилите 21 години граждани имат право да участват във всенародни допитвания чрез референдуми. Това си право те упражняват според компетентността си. Това се урежда със закон.

(3) Поставени под запрещение граждани нямат право да участват в избори.

(4) Изтърпяващите наказание лишаване от свобода нямат право да участват във всенародни допитвания и референдуми.

(5) Организацията за произвеждане на избори се определя със закон.

(6) Организацията за произвеждане на референдуми се определя със закон.

(7) Редът за произвеждане на избори се определя със закон.

(8) Редът за произвеждане на референдуми се определя със закон.

Граждански организации

Чл. 40.

(1) Свободата на събранията е гарантирана.

(2) Свободата на протестите е гарантирана.

(3) Редът за организиране на събрания се определя със закон.

(4) Редът за провеждане на събрания се определя със закон.

(5) Редът за организиране на протести се определя със закон.

(6) Редът за провеждане на протести се определя със закон.

(7) За събрания на закрито не се изисква разрешение.

Чл. 41.

(1) Гражданите могат свободно да се сдружават.

(2) Участието на партиите в управлението е забранено.

(2.1) Участието на партиен член в управлението е забранено.

(3) Сдруженията на гражданите не участват пряко в управлението.

(4) Сдруженията на гражданите могат да участват в предложения към управляващите.

- (5) Забраняват се сдружения, действащи срещу Конституцията на страната.
- (6) Забраняват се сдружения, действащи срещу суверенитета на страната.
- (7) Забраняват се сдружения, действащи срещу единството на обществото.
- (8) Забраняват се сдружения, действащи към разпалване на вражда.
- (9) Забраняват се сдружения, нарушаващи правата на гражданите.
- (10) Забраняват се сдружения, действащи срещу свободите на гражданите.
- (11) Забраняват се сдружения, създаващи тайни структури.
- (12) Забраняват се сдружения, противоречащи на законите на страната.
- (13) Регистрацията на гражданските сдружения се определя със закон.
- (14) Редът за прекратяване на гражданските сдружения се определя със закон.
- (15) Взаимоотношенията на гражданските сдружения с държавата се определят със закон.

Чл. 42.

- (1) Гражданите имат право на изисквания към държавните органи.
- (2) Гражданите имат право на жалби до държавните органи.
- (3) Гражданите имат право да поставят въпроси до държавните органи.
- (4) Гражданите имат право да правят предложения до държавните органи.
- (5) По всички въпроси гражданите имат право да се обърнат към Орган Народен контрол.

Социален статус

Чл. 43.

- (1) Всички хора се раждат свободни.
- (2) Всички хора са равни по достойнство.
- (3) Всички хора са с равни права.
- (4) Всички хора имат право на равен икономически статус.
- (5) Всички хора имат право на равен социален статус.
- (6) Всички граждани са равни пред закона.

Чл. 44.

- (1) Няма ограничения, основани на раса.
- (2) Няма ограничения, основани на народност.
- (3) Няма ограничения, основани на етническа принадлежност.
- (4) Няма ограничения, основани на пол.
- (5) Няма ограничения, основани на произход.
- (6) Няма ограничения, основани на вяра.
- (7) Няма ограничения, основани на образование.
- (8) Няма ограничения, основани на убеждения.
- (9) Няма ограничения, основани на обществено положение.
- (10) Няма ограничения, основани на имуществено състояние.

Чл. 45.

- (1) Няма привилегии, основани на раса.
- (2) Няма привилегии, основани на народност.
- (3) Няма привилегии, основани на етническа принадлежност.
- (4) Няма привилегии, основани на пол.
- (5) Няма привилегии, основани на произход.
- (6) Няма привилегии, основани на вяра.
- (7) Няма привилегии, основани на образование.
- (8) Няма привилегии, основани на убеждения.
- (9) Няма привилегии, основани на обществено положение.
- (10) Няма привилегии основани на имуществено състояние.

(11) Привилегии за граждани са допустими единствено в сферата на трудовата им дейност с цел допринасяне на обществена полза.

Чл. 46.

- (1) Мъжът има равни права в обществения живот на страната.
- (2) Мъжът има равни права в културния живот на страната.
- (3) Мъжът има равни права в политическия живот на страната.
- (4) Мъжът има равни права в икономическия живот на страната.
- (5) Жената има равни права в обществения живот на страната.
- (6) Жената има равни права в културния живот на страната.
- (7) Жената има равни права в политическия живот на страната.
- (8) Жената има равни права в икономическия живот на страната.
- (9) Мъжът има равни права на труд.
- (10) Мъжът има равни права на заплата.
- (11) Мъжът има равни права на почивка.
- (12) Мъжът има равни права на обществени осигуровки.
- (13) Мъжът има равни права на пенсии.
- (14) Мъжът има равни права на образование.
- (15) Жената има равни права на труд.
- (16) Жената има равни права на заплата.
- (17) Жената има равни права на почивка.
- (18) Жената има равни права на обществени осигуровки.
- (19) Жената има равни права на пенсии.
- (20) Жената има равни права на образование.
- (21) Съжителството между мъж и жена е доброволен съюз.
- (22) Законно е само съжителството между мъж и жена.
- (23) Брачният съюз може да се регистрира от държавата.
- (24) Съпрузите имат равни права в брачен съюз.
- (25) Съпрузите имат равни задължения в брачен съюз.
- (26) Формата на сключване на брачен съюз се урежда със закон.
- (27) Условиата за сключване на брачен съюз се уреждат със закон.
- (28) Редът за сключване на брачен съюз се урежда със закон.
- (29) Прекратяването на брачен съюз между съпрузите се урежда със закон.
- (30) При прекратяване на брачен съюз личните отношения между съпрузите се уреждат със закон.
- (31) При прекратяване на брачен съюз имуществените отношения между съпрузите се уреждат със закон.

Чл. 47.

- (1) Отглеждането на децата до пълнолетието им е изключително право на техните родители.
- (2) Възпитанието на децата до пълнолетието им е изключително право на техните родители.
- (3) Отглеждането на децата до пълнолетието им е задължение на техните родители.
- (4) Възпитанието на децата до пълнолетието им е задължение на техните родители.
- (5) Отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата.
- (6) Възпитанието на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата.
- (7) Жената-майка се ползва от особената закрила на държавата.
- (7.1) Държавата осигурява платен отпуск преди раждане.
- (7.2) Държавата осигурява платен отпуск след раждане.
- (7.3) Акушерската помощ е безплатна.
- (8) Жената-майка има право на облекчаване на труда.
- (9) Социалните помощи за жените-майки са гарантирани от държавата.
- (9.1) Социалните помощи за жените-майки са равни за всички.
- (10) Децата, родени в извън брачен съюз, имат равни права с родените в брачен съюз.

- (11) Децата, останали без грижата на близките си, се намират под особената закрила на държавата и обществото.
- (12) Условието за ограничаване на родителските права се определят със закон.
- (13) Редът за ограничаване на родителските права се определя със закон.
- (14) Условието за отнемане на родителските права се определя със закон.
- (15) Редът за отнемане на родителските права се определя със закон.

Чл. 48.

- (1) Гражданите имат право на труд.
- (2) Държавата създава условия за осъществяване на правото на труд.
- (3) Трудът е чест за всеки гражданин.
- (4) От плодовете на труда се ползва цялото общество.
- (5) Положеният труд се заплаща справедливо според качеството му.
- (6) Положеният труд се заплаща справедливо според количеството му.
- (7) Положеният труд се заплаща справедливо според времето на положения труд.
- (8) Работният ден е препоръчително четири часа.
- (9) Работният ден е не повече от осем часа.
- (10) Извънредният труд е добровolen.
- (10.1) Извънредният труд е до четиридесет часа на месец.
- (9) Гражданите работят при здравословни условия на труд.
- (10) Гражданите работят при безопасни условия на труд.
- (11) Почивките са неотменна част от трудовия процес.
- (12) Годишният отпуск е неотменна част от трудовия процес.
- (13) Гражданите имат право на пенсии.
- (14) Гражданите имат право на гарантиран базов доход.
- (15) Гражданите имат право на помощи в случай на болест.
- (16) Гражданите имат право на помощи в случай на злополука.
- (17) Гражданите имат право на помощи в случай на инвалидност.
- (18) Гражданите имат право на обезщетения в случай на болест.
- (19) Гражданите имат право на обезщетения в случай на злополука.
- (20) Гражданите имат право на обезщетения в случай на инвалидност.
- (21) Държавата създава условия за осъществяване на правото на труд на лицата с физически увреждания.
- (22) Държавата създава условия за осъществяване на правото на труд на лицата с психически увреждания.
- (23) Всеки гражданин свободно избира своята професия.
- (24) Всеки гражданин свободно избира своето място на работа.
- (25) Никой не може да бъде заставян да извършва принудителен труд.
- (26) Всички предходни алинеи от чл. 48 се уреждат със закон.

Чл. 49.

- (1) Работниците имат право на защита на своите колективни интереси.
  - (1.1) Това право се осъществява при условия, определени със закон.
  - (1.2) Това право се осъществява по ред, определен със закон.
- (2) Служителите имат право на защита на своите колективни интереси.
  - (2.1) Това право се осъществява при условия, определени със закон.
  - (2.2) Това право се осъществява по ред, определен със закон.

Чл. 50.

- (1) Българските граждани са общественно осигурени.
- (2) Гражданите имат право на социално подпомагане.
- (3) Потребностите на социално слабите от храна се осигуряват от държавата.
- (4) Потребностите на социално слабите от вода се осигуряват от държавата.

- (5) Енергийните нужди на социално слабите се осигуряват от държавата.
- (6) Потребностите на социално слабите от облекло се осигуряват от държавата.
- (7) Потребностите на социално слабите от жилище се осигуряват от държавата.
- (8) Здравеопазването за българските граждани е безплатно.
- (9) Здравеопазването се финансира от държавния бюджет. Това се урежда със закон.
- (10) Образованието за българските граждани е безплатно.
- (11) Образованието се финансира от държавния бюджет. Това се урежда със закон.
- (12) Общественият транспорт е безплатен.
- (13) Общественият транспорт се финансира от държавния бюджет.
- (14) Достъпът на гражданите до интернет е безплатен.
- (15) Достъпът на гражданите до интернет се финансира от държавния бюджет.
- (16) Лицата с физически увреждания се намират под особена закрила на държавата.
- (17) Лицата с психически увреждания се намират под особена закрила на държавата.
- (18) Грижата за инвалидите е доживотна.

Чл. 51.

- (1) Гражданите са длъжни да опазват околната среда в съответствие със закон.
- (2) Гражданите имат право на здравословна околна среда в съответствие със стандарти, уредени със закон.
- (3) Гражданите имат право на благоприятна околна среда в съответствие със стандартите, определени със закон.

Чл. 52.

- (1) Всеки гражданин има право на защита при нарушение на неговите права.
- (2) Всеки гражданин има право на защита при застрашаване на неговите права.
- (3) Всеки гражданин има право на защита при нарушение на неговите законни интереси.
- (4) Всеки гражданин има право на защита при застрашаване на неговите законни интереси.
- (5) В държавните учреждения гражданите може да се явяват сами.
- (6) В държавните учреждения гражданите може да се явяват със защитник.

Чл. 53.

- (1) Основните права на гражданите са гарантирани от държавата.
- (2) Злоупотребата с права е забранена.
- (3) Забранено е упражняване на права, накърняващи правата на други граждани.
- (4) Забранено е упражняване на права, накърняващи законните интереси на други граждани.

Чл. 54.

- (1) При обявяване на война се ограничават отделните права на гражданите със закон.
- (2) При извънредно положение се ограничават отделните права на гражданите със закон.

Чл. 55.

- (1) Гражданите са длъжни да спазват Конституцията на България.
- (2) Гражданите са длъжни да изпълняват законите на страната.
- (3) Гражданите са длъжни да зачитат правата на другите граждани.
- (4) Гражданите са длъжни да зачитат законните интереси на другите граждани.
- (5) Гражданите с различни убеждения изпълняват задълженията, установени в Конституцията на България.
- (6) Гражданите с различни убеждения изпълняват задълженията, установени в законите на България.

Чл. 56.

- (1) Защитата на Отечеството е дълг на всеки български гражданин.
- (2) Защитата на Отечеството е чест за всеки български гражданин.

- (3) Измяната към Отечеството е най-тежкото престъпление.
- (4) Предателството към Отечеството е най-тежкото престъпление.
- (5) Измяната се наказва с цялата строгост на закона.
- (6) Предателството се наказва с цялата строгост на закона.

Чл. 57.

- (1) Гражданите са длъжни да плащат данъци съобразно техните доходи.
- (2) Гражданите са длъжни да плащат данъци съобразно тяхното имущество.
- (3) Гражданите са длъжни да плащат такси, установени със закон.
- (4) Данъчни облекчения могат да се установяват само със закон.
- (5) Данъчни утежнения могат да се установяват само със закон.

Чл. 58.

- (1) Гражданите са длъжни да оказват съдействие на държавата в случай на природни бедствия при условия, определени със закон.
- (2) Гражданите са длъжни да оказват съдействие на държавата в случай на други бедствия при условия, определени със закон.
- (3) Гражданите са длъжни да оказват съдействие на държавата в случай на природни бедствия по ред, определен със закон.
- (4) Гражданите са длъжни да оказват съдействие на държавата в случай на други бедствия по ред, определен със закон.

Глава пета

ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА, ПРОСВЕТА, ВЪЗПИТАНИЕ

Чл. 59.

- (1) Образованието в България за българските граждани е безплатно.
- (2) Образованието в България за българските граждани е свободно избираемо.
  - (2.1) Духовността в образованието за българските граждани е насърчителна при обучението.
  - (2.2) Творческият труд в образованието за българските граждани е насърчителен при обучението.
  - (2.3) Спортът в образованието за българските граждани е насърчителен при обучението.
- (3) Образованието за българските граждани до 16- годишна възраст е задължително.
- (4) Образованието за българските граждани във всички видове училища е безплатно.
- (5) Образованието за българските граждани във висшите институти е безплатно.
- (6) Висшите училища се ползват с академична автономия.
- (7) Държавата създава училища при условия, определени със закон.
- (8) Държавата създава училища по ред, определен със закон.
- (9) Държавата упражнява контрол върху съдържанието на образователните програми.
- (10) Държавата упражнява контрол върху прилагането на образователните програми.
- (11) Образованието трябва да съответства на необходимите изисквания определени в закон.
- (12) Държавата създава читалища.
- (13) Държавата финансира читалища.
- (14) Държавата контролира читалищата.
- (15) Държавата се грижи за разгърнатата мрежа от читалища в страната.
- (16) Държавата подпомага способни ученици.
- (17) Държавата подпомага способни студенти.
- (18) Държавата създава условия за професионално обучение.
- (19) Държавата създава условия за професионална преквалификация.
- (20) Държавата упражнява контрол върху всички видове училища в съответствие с Конституцията на България.

- (21) Държавата упражнява контрол върху всички видове училища в съответствие със законите на страната.
- (22) Урежда се със закон военното обучение на българските граждани на възраст между 16 и 18 години.
- (23) Всички предходни алинеи на чл. 59 се уреждат със закон.

Чл. 60.

- (1) Държавата създава условия за развитие, изграждащо у хората Човешка психика чрез:
  - (1.1) духовност
  - (1.2) образование
  - (1.3) култура
  - (1.4) наука
  - (1.5) изкуство
- (2) Държавата възпитава в българските граждани изконните български общочовешки добродетели на:
  - (2.1) човеколюбие
  - (2.2) съпричастност
  - (2.3) честност
  - (2.4) любов към семейството
  - (2.5) любов към обществото
  - (2.6) трудолюбие
  - (2.7) отдаденост в името на обществото
  - (2.8) отдаденост в името на родината
  - (2.9) любознателност
  - (2.10) отзивчивост
  - (2.11) солидарност
  - (2.12) взаимопомощ
  - (2.13) сътрудничество
  - (2.14) утвърждаване на живота
- (3) Образованието до навършване на 16 години възпитава подрастващите в творчески личности с воля за обществено добруване.
- (4) Образованието развива у децата въображение за хармонично движение на обществото към бъдещето.
- (5) Държавата се грижи за опазване на националното ни историческо наследство.
- (6) Държавата се грижи за опазване на културно ни наследство.
- (7) Патриотичното възпитание на младите е приоритет на държавата.
- (8) Читалищата подпомагат личностното развитие у хората.

Чл. 61.

- (1) В детските ясли имат право да работят само педагози професионалисти
  - (1.1) подбрани с процедура
    - (1.1.1) утвърдена със закон.
- (2) В детските градини имат право да работят само педагози професионалисти
  - (2.1) подбрани с процедура
    - (2.1.1) утвърдена със закон

Чл. 62.

- (1) Всеки български гражданин има право на свободен достъп до национални културни ценности.
- (2) Всеки има право да развива своята култура в съответствие с етническата си принадлежност. Това е гарантирано от закона.
- (3) Държавата подпомага общественото възпитание на децата.
- (4) Държавата подпомага културното възпитание на децата.

- (5) Държавата подпомага нравственото възпитание на децата.
- (6) Държавата подпомага здравното възпитание на децата.
- (7) Държавата подпомага етичното възпитание на децата.
- (8) Държавата се грижи за общественото възпитание на децата.
- (9) Държавата се грижи за културното възпитание на децата.
- (10) Държавата се грижи за нравственото възпитание на децата.
- (11) Държавата се грижи за здравното възпитание на децата.
- (12) Държавата се грижи за етичното възпитание на децата.
- (13) Държавата подпомага общественото възпитание на младежите.
- (14) Държавата подпомага културното възпитание на младежите.
- (15) Държавата подпомага нравственото възпитание на младежите.
- (16) Държавата подпомага здравното възпитание на младежите.
- (17) Държавата подпомага етичното възпитание на младежите.
- (18) Държавата се грижи за общественото възпитание на младежите.
- (19) Държавата се грижи за културното възпитание на младежите.
- (20) Държавата се грижи за нравственото възпитание на младежите.
- (21) Държавата се грижи за здравното възпитание на младежите.
- (22) Държавата се грижи за етичното възпитание на младежите.
- (23) Свободата на художественото творчество се признава от закона без да му противоречи.
- (24) Свободата на художественото творчество се гарантира от закона без да му противоречи.
- (25) Свободата на научното творчество се признава от закона без да му противоречи.
- (26) Свободата на научното творчество се гарантира от закона без да му противоречи.
- (27) Свободата на техническото творчество се признава от закона без да му противоречи.
- (28) Свободата на техническото творчество се гарантира от закона без да му противоречи.
- (29) Изобретателските права се уреждат от закон.
- (30) Авторските права се уреждат от закон.
- (31) Индустиалната собственост се урежда със закон.

Глава шеста

УПРАВЛЕНИЕ, ПОЛИТИЧЕСКИ ЖИВОТ И ИКОНОМИКА

Чл. 63.

- (1) Управлението в България се състои от:
  - (1.1) Концептуално
  - (1.2) Идеологическо
  - (1.3) Законодателно
  - (1.4) Изпълнително
  - (1.5) Съдебно-наказателно
- (2) Органите на управление не са подчинени една на друга. Те работят в хармонично единство.

Чл. 64.

- (1) Всички кандидати за държавни длъжности се избират за срок до 5 години.
- (2) Всички кандидати трябва да покриват критериите за заеманата длъжност.
- (3) Кандидатите трябва да имат необходимото образование.
- (4) Кандидатите трябва да имат знание по управление.
- (5) Кандидатите трябва да са нравствени личности.
- (6) Подробната биография на всеки кандидат е задължително условие за неговата кандидатура. Тя става публична.

Чл. 65.

- (1) Управлението в България е представено от избрани от Народа морално достойни държавници.
- (1.1) Те са контролирани от Народа.
- (1.2) Те се допитват до Народа.
- (1.3) Те управляват в името на доброто на Народа.
- (2) Изпълнителното управление е отговорно за всички влияещи фактори за живота на обществото.
- (3) Представители на изпълнителното управление са:
  - (3.1) Държавен глава
  - (3.2) Държавен съвет
  - (3.3) Областни администрации
  - (3.4) Общински администрации
  - (3.5) Органи на местното управление
- (4) Отговорните институции за спазване на законите при разрешаването на възникнали конфликти са:
  - (4.1) Съдът
  - (4.2) Прокуратурата
  - (4.3) Следствието

Чл. 66.

- (1) Всички държавни органи отговарят за вреди, причинени от техни незаконни актове.
- (2) Всички държавни органи отговарят за вреди, причинени от незаконни действия на техни длъжностни лица.
- (3) Всички държавни органи отговарят за вреди, причинени от бездействия на техни длъжностни лица.
- (4) От виновните служители се търси наказателна отговорност според закона.

Чл. 67.

- (1) Отговорността на държавен служител за нанесени от него щети поради незнание е персонална.
- (2) Отговорността на държавен служител за нанесени от него щети поради зла умисъл е персонална.
- (3) Държавните служители нямат политически имунитет.

Чл. 68.

- (1) Назначаването на служители в системата на държавния апарат става с подбор в конкурс.
- (2) При несправяне със задачите на управлението държавният служител се отзовава веднага.
- (3) При отклоняване от полезните за обществото цели държавният служител се отзовава веднага.
- (4) На мястото на отзования държавен служител се назначава следващият претендент от състоялия се преди това конкурс.
- (5) На мястото на отзования държавен служител се избира друг с конкурс по същите критерии.

Чл. 69.

- (1) Избраните държавни представители полагат клетва за вярност към обществото преди встъпването си в длъжност.
- (2) Примерна клетва
Тържествено се заклевам
1 С всичките си действия да служа само и единствено на българския народ.
2 Водещи критерии за мен да бъдат Истината, Справедливостта и Волята на българския народ.

- 3 Да не допускам лъжа и виждайки такава, категорично да я избличавам и отхвърлям.
- 4 Да не прикривам престъпления, които са видни за мен.
- 5 Да спазвам разпоредбите на Конституцията и законите на страната.
- 6 Да не допускам чуждо влияние, вмешателство и прокарване на лобистки закони.
- 7 Ако наруша тази клетва да бъда отзован незабавно и наказан с цялата строгост на закона!
- 8 Заклех се!

Избори и референдуми

Чл. 70.

- (1) Изборите в България се произвеждат въз основа на пряко изборително право с тайно гласуване.
- (2) Изборителната система в България е мажоритарна. Решаващ фактор в нея са личните качества на кандидата за държавен служител.
- (3) Всеки гражданин има право на свободен достъп до информация, касаеща кандидатите.
- (4) Всички партийни членове участвали в управлението на страната до сега са без право да заемат ръководни длъжности в управлението на страната.
- (4.1) Отстраняването им е гаранция за адекватни избори. Това се урежда със закон.
- (5) Изборителните списъци се изготвят непосредствено преди насрочените избори по общини.
- (6) Изборителните списъци се контролират от Народен контрол по общини.
- (7) Купуването на гласове се смята за най-тежкото престъпление.
- (8) Купуването на гласове се наказва от закона.
- (9) Продаването на гласове се смята за най-тежкото престъпление.
- (10) Продаването на гласове се наказва от закона.
- (11) Правилата за провеждане на избори се определят със закон.
- (12) Редът за провеждане на избори се определя със закон.

Чл. 71.

- (1) Референдумите се произвеждат въз основа на пряко изборително право с тайно гласуване.
- (2) Свободният достъп до информация помага за индивидуалната компетентност на всеки гражданин.
- (3) В България всеки български гражданин има право на свободен достъп до всякакъв вид информация. Изключенията се определят със закон.
- (4) Нищо не може да възпрепятства самообразованието.
- (5) Придобиването на информация по темата за гласуване гарантира адекватно участие в референдумите.
- (6) Преднамереното манипулиране на информация е особено тежко престъпление. Наказва се с цялата строгост на закона.
- (7) Мнението на всеки гражданин в референдумите се явява неотменна част от управлението на страната.
- (8) Участието в референдумите е право на всеки пълнолетен гражданин на България.
- (9) Всеки български гражданин има право чрез референдум да отхвърля решения на държавните институции от стратегическа важност за живота в страната.
- (10) Поставените под запрещение не могат да участват в референдуми.
- (11) Изтърпяващите наказание лишаване от свобода не могат да участват в референдуми.
- (12) Правилата за гражданите от структурата на държавния апарат могат да предизвикат провеждането на референдум са дадени в закон за референдумите.
- (12.1) Правилата за обществените организации от структурата на държавния апарат могат да предизвикат провеждането на референдум са дадени в закон за референдумите.
- (12.2) Правилата за органите от структурата на държавния апарат могат да предизвикат провеждането на референдум са дадени в закон за референдумите.
- (13) Правилата за провеждане на референдуми се определят със закон.
- (14) Редът за провеждане на референдуми се определя със закон.

Политически живот

Чл. 72.

- (1) Управлението на България е безпартийно.
- (2) Държавният съвет заедно с медиите изразява политическата воля на гражданите.
- (3) Пропагандирането на идеи е свободно.
  - (3.1) Те не трябва да призовават към насилие.
  - (3.2) Не могат да ограничават правата на другите граждани.
- (4) Пропагандирането на възгледи е свободно.
  - (4.1) Те не трябва да призовават към насилие.
  - (4.2) Не могат да ограничават правата на другите граждани.
- (5) Пропагандата не може да противоречи на Конституцията.
  - (5.1) Пропагандирането срещу националните интереси се наказва от закона.
- (6) Политически формирания на етническа основа са забранени.
- (7) Политически формирания на расова основа са забранени.
- (8) Политически формирания на полова основа са забранени.
- (9) Политически формирания на верска основа са забранени.
- (10) Политически формирания, имащи за цел насилствено завземане на управлението в страната, са забранени.

Икономика

Чл. 73.

- (1) Икономиката на България е ресурсно разпределителна.
  - (1.1) Основава се на единен план за развитие на страната.
  - (1.2) Икономиката обезпечава основните жизнени потребности на хората.
- (2) Производството е организирано в единна структура от ефикасни модулни производствени дейности.
- (3) Производството изгражда функционални технологични вериги с общонародна обществена полезност.
- (4) Производството в страната е с прозрачни правила на движение на паричните потоци в тях.
- (5) Всички стратегически важни за страната промишлени дейности се осъществяват от държавни предприятия. Редът за това се определя със закон.
- (6) Външната търговия се регламентира със закон.
- (7) Вътрешната търговия се регламентира със закон.
- (8) На територията на България функционирането на фондови борси се регламентира със закон.
- (9) Законът гарантира на всички граждани еднакви правни условия за стопанска дейност.
- (10) Забранява се монополизма.
  - (10.1) Забранена е нелоялната конкуренция.
- (11) Правата на потребителя се защитават със закон.
- (12) Условиата за коопериране се регламентират със закон.
- (13) Позволени са форми на сдружения на гражданите за постигане на стопански напредък.
  - (13.1) Позволени са форми на сдружения на гражданите за постигане на социален напредък.
- (14) Позволени са форми на сдружения на юридическите лица за постигане на стопански напредък.
  - (14.1) Позволени са форми на сдружения на юридическите лица за постигане на социален напредък.
- (15) Държавата разрешава лични инициативи, свързани с удовлетворяване на демографски обусловените потребности на населението.
- (16) Държавата разрешава обществени инициативи, свързани с удовлетворяване на демографски обусловените потребности на населението.

Банкова система

Чл. 74.

- (1) Банковото дело в България се извършва от Българска Народна Банка (БНБ).
- (2) БНБ работи с нулев лихвен процент върху влоговете.
- (3) БНБ работи с нулев лихвен процент върху кредитите.
- (4) БНБ има разплащателни функции за гарантиране на нормалната работа на икономиката.
- (5) Контролът върху БНБ се осъществява от държавата в лицето на Държавния съвет на финансите.
- (6) Българската Народна Банка (БНБ) е подчинена на Държавния съвет на финансите.
- (7) Контролът върху наличието на достатъчна парична маса в обръщение се осъществява от държавата.
- (8) БНБ организира системата за външно валутно разчитане.
- (9) Дейността на БНБ е регламентирана със закон.

Чл. 75.

- (1) Националната парична единица в България е лев.
- (2) БНБ има изключителни права да създава всички платежни средства.
- (3) Икономиката на България е тройно ешелонирана.
- (4) За нуждите на България по законосъобразно изискване от правителството БНБ може да емитира три вида платежни средства:
  - (4.1) Налични левове за вътрешнодържавни разплащания.
    - (4.1.1) Изнасянето им от страната се урежда със закон.
    - (4.2) Безналични виртуални платежни левове за инфраструктурно развитие
      - (4.2.1) Криптолев
    - (4.3) Валутни левове за външотърговски разплащания
  - (5) Работата на финансовата система се регламентира със закон.
  - (6) Държавата създава условия за балансирано развитие на отделните райони на страната.
  - (7) Държавата подпомага териториалните органи в техните дейности чрез инвестиционна инфраструктурна политика.

Глава седма

КОНЦЕПТУАЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 76.

- (1) В същността на Концептуалното управление стои единна система от взаимно непротиворечиви възгледи. Те пораждат:
  - (1.1) етиката
  - (1.2) приоритетите на обществото
  - (1.3) основните цели
  - (1.4) отношенията
- (2) Концептуалното управление осъществява функционирането на обществото като формира концепциите на управление чрез:
  - (1) справедлив замисъл
  - (2) равни права
  - (3) възможности за всички граждани на България

Чл. 77.

- (1) Служителите с Концептуални правомощия са само високо духовни хора.
- (2) Служителите с Концептуални правомощия не се удостояват със:
  - (2.1) сан
  - (2.2) титли
  - (2.3) не са зависими от йерархиите в социума

- (3) Служителите с Концептуални правомощия работят в хармония с триединството:
  - (3.1) Природа
  - (3.2) Човек
  - (3.3) Общество
- (4) Служителите с Концептуални правомощия се ръководят от петте Над:
  - (4.1) Духовното да е над материалното
  - (4.2) Общото да е над личното
  - (4.3) Съвестта да е над закона
  - (4.4) Служенето да е над владееенето
  - (4.5) Правомощията да са над собствеността
- (5) Всички алинеи на чл. 77 се уреждат със закон.

Глава осма

ИДЕОЛОГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 78.

- (1) Идеологическото управление е представено от Държавни съвети.
- (2) Начело на Държавните съвети са:
  - (2.1) Съвет за съгласуване на решенията
  - (2.2) Идейно събрание
  - (2.3) Държавен идеен съвет

Чл. 79. Държавните съвети на Идеологическото управление се свикват от Държавния глава за профилирано решаване на конкретни стратегически задачи на обществото.

Чл. 80.

- (1) Държавния глава може да участва в работата на всички съвети.
- (2) Държавният глава може да участва във взиманите от тях решения.

Чл. 81.

- (1) Всички решения, одобрени от Съветите, се огласяват от Държавния глава.
- (2) Всички неодобрени от Съветите предложения се предлагат на Орган Народен контрол за гласуване на референдум.

Чл. 82.

- (1) Съветът за съгласуване на решенията е работен орган за огласяване на:
  - (1.1) идеи
  - (1.2) стратегии
  - (1.3) модели
  - (1.4) посоки на развитие на обществото
  - (1.5) възникнали обществени задачи
- (2) Идейното събрание няма постоянен състав.
  - (2.1) В него заявяват участие представители на всички:
    - (2.1.1) държавни съвети
    - (2.1.2) научни организации
    - (2.1.3) обществени организации
    - (2.1.4) експертни комисии
    - (2.1.5) обикновени граждани
- (3) Работата на идейното събрание е широко медийно прозрачна с цел цялата информация навременно да достигне до всеки член на обществото.
  - (3.1) да помогне на обществото при съставяне на адекватно мнение за случващото се
  - (3.2) да помогне на обществото при съставяне на адекватно мнение за предстоящото

- (4) Идейното събрание се свиква за дискусии по предварително обявени теми от Държавните съвети, избирани приоритетно по:
- (4.1) степен на важност
  - (4.2) по време на постъпване
- (5) Правилникът за работа на идейното събрание е определен със закон.
- (6) Идейното събрание може да издава призови за участие към Народа.

Глава девета

ЗАКОНОДАТЕЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 83.

- (1) Органът за Законодателно управление осъществява законодателното управление.
- (2) Органът за Законодателно управление взема управленски решения.
- (3) Органът за Законодателно управление създава закони.
- (4) Органът за Законодателно управление адаптира законите на страната в съответствие с Конституцията.
- (5) Държавният съвет за правосъдие, оглавяван от Държавния глава, адаптира законите на страната в съответствие с решенията на Органа за Законодателно управление.
- (5.1) Държавният съвет за правосъдие, оглавяван от Държавния глава, прилага законите на страната в съответствие с решенията на Органа за Законодателно управление.
- (6) Органът за Законодателно управление адаптира законите на страната в съответствие с решенията от референдумите.

Чл. 84.

- (1) Органът за Законодателно управление се състои от 64 избрани в конкурс специалисти професионалисти.
- (2) Избраните за Държавни служители са политически неутрални личности.
- (2.1) Избраните за Държавни служители не могат да представляват никакви политически формации.
- (2.2) Лобирването от страна на служители на Държавното управление за чуждестранни интереси се счита за акт на държавна измяна.
- (3) Всеки служител на Държавното управление се назначава на работа с конкурс за срок до пет години.
- (3.1) При неизпълнение на служебни задължения веднага се отстранява от длъжност.
- (4) Всеки служител на Държавното управление може да се кандидатира отново на равни конкурентни начала с новите желаещи да заемат длъжността професионалисти.
- (5) Изискванията за провеждането на конкурса за служители на Държавното управление се определят със закон.
- (6) Начинът за утвърждаването на конкурса за служители на Държавното управление се определя със закон.

Чл. 85.

- (1) Органът за Законодателно управление работи целогодишно.
- (2) В случай на извънредно положение работата му продължава съобразно условията.

Чл. 86.

- (1) За Държавен служител в Органа за Законодателно управление може да бъде избран само български гражданин без друго гражданство.
- (2) Кандидатът за Държавен служител трябва да е навършил 21 години.
- (3) Кандидатирането на поставени под запрещение е забранено.
- (4) Кандидатирането на изтърпяващ наказание за криминално престъпление е забранено.

Чл. 87. Законността на изборния конкурс за всеки един от Държавните служители може да се оспори пред Конституционния съд. Редът за това се определя със закон.

Чл. 88.

- (1) Държавните служители действат въз основа на своя професионализъм.
- (2) Държавните служители действат въз основа на Конституцията на България.
- (3) Държавните служители действат въз основа решенията от референдумите.
- (4) Държавните служители действат въз основа на съвестта си в служба на доброто за обществото.
- (5) Държавните служители действат въз основа на убежденията си в служба на доброто за обществото.
- (6) Държавните служители действат в съответствие с убежденията си в служба на доброто за обществото.

Чл. 89.

- (1) Държавните служители не могат да изпълняват друга държавна служба.
- (1.1) Според закона Държавните служители не могат да извършват несъвместима дейност, противоречаща на дейността им на избрани Държавни служители.
- (2) Държавен служител, избран за Държавен съветник, прекъсва пълномощията си за времето, през което е Държавен съветник. В този случай той се замества по определен от закона ред.

Чл. 90.

- (1) Държавните служители носят наказателна отговорност по ускорена процедура за последствията от гласуванията си в Органа за Законодателно управление.
- (2) Държавните служители носят наказателна отговорност при констатирана преднамерена вреда срещу народните интереси, изразени в референдумите.
- (3) Държавните служители носят наказателна отговорност при установяване на лобизъм.
- (4) Държавните служители носят наказателна отговорност за прокарване на частни интереси.
- (5) Държавните служители носят наказателна отговорност при установяване на конфликт на интереси.
- (6) Назначаване на Държавните служители в Органа за Законодателно управление се извършва с предварителен конкурс в законоустановения срок след решението за прекратяване на пълномощията на старите Държавни служители.
- (7) Назначаване на нови Държавни служители в Органа за Законодателно управление се извършва незабавно след отзоваването на Държавни служители с прекратени правомощия.

Чл. 91.

- (1) Разрешението за възбуждане на наказателно преследване не изисква никакво съгласие на Държавните служители.
- (2) Държавните служители нямат политически имунитет.

Чл. 92.

- (1) Държавните служители получават възнаграждение.
- (2) Размерът на възнаграждението се определя от заеманата длъжност в Органа за Законодателно управление по ред, установен със закон.
- (3) Размерът на възнаграждението се определя от извършваната дейност в Органа за Законодателно управление по ред, установен със закон.

Чл. 93.

- (1) Пълномощията на Държавния служител се прекратяват предсрочно при:
  - (1.1) подаване на оставка пред Органа за Законодателно управление
  - (1.2) влизане в сила на присъда за умишлено престъпление
  - (1.3) установяване на некомпетентност

(1.4) установяване на непрофесионализъм

(1.5) установяване на неизбираемост

(1.6) смърт

(2) В случаите на т. (1.1), т. (1.2) и т. (1.6) решението се приема автоматично от Органа за Законодателно управление.

(3) В случаите на т. (1.3), т. (1.4) и т. (1.5) решението се приема от Орган Народен контрол.

Чл. 94.

(1) Организацията на Органа за Законодателно управление се осъществява въз основа на Конституцията.

(2) Дейността на Органа за Законодателно управление се осъществява въз основа на Конституцията.

(3) Организацията на Органа за Законодателно управление се осъществява въз основа на правилник, приет от Органа за Законодателно управление.

(3) Дейността на Органа за Законодателно управление се осъществява въз основа на правилник, приет от Органа за Законодателно управление.

Чл. 95.

(1) Работата на Органа за Законодателно управление се наблюдава постоянно от Орган Народен контрол.

(2) Това става чрез пряко присъствие на заседанията за последващ анализ за качеството на работа на всеки Държавен служител в Органа за Законодателно управление.

(3) Това става чрез пряко присъствие на заседанията за последващ анализ за качеството на работа на всеки заместник народен представител в Органа за Законодателно управление.

(4) Това става чрез пряко присъствие на заседанията за последващ анализ за качеството на работа на служителите в Органа за Законодателно управление.

(5) Това става чрез видеозапис за последващ анализ за качеството на работа на всеки народен представител в Органа за Законодателно управление.

(6) Това става чрез видеозапис за последващ анализ за качеството на работа на всеки заместник народен представител в Органа за Законодателно управление.

(7) Това става чрез видеозапис за последващ анализ за качеството на работа на служителите в Органа за Законодателно управление.

Чл. 96. Заседанията на Органа за Законодателно управление са открити.

Чл. 97.

(1) Орган Народен контрол може да се самосезира при несъответствие на закон с Конституцията.

(2) Орган Народен контрол може да възложи на Конституционния съд да се произнесе за становище.

(3) Орган Народен контрол може да предизвика преразглеждане на закон.

(4) Орган Народен контрол може да спре действието на закон.

(5) Орган Народен контрол може да предизвика отмяна на предвидени в закона разпоредби.

Чл. 98.

(1) Всеки български гражданин, навършил пълнолетие, има право на законодателна инициатива.

(1.1) Предложенията се внасят за разглеждане в Държавния съвет.

(2) Законопроектът за Държавния бюджет се изготвя от Държавния съвет.

(2.1) Законопроектът за Държавния бюджет се внася от Държавния съвет.

(3) Приетите актове се обнародват в "Държавен вестник" не по-късно от 15 дни след приемането им.

(4) Приетите закони се обнародват в "Държавен вестник" не по-късно от 15 дни след приемането им.

Глава десета

ИЗПЪЛНИТЕЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 99.

- (1) Органът за Изпълнително управление контролира изпълнението на бюджета.
- (2) Органът за Изпълнително управление определя организацията за своята дейност със закон.
- (3) Органът за Изпълнително управление определя правомощията на Сметната палата със закон.
- (4) Органът за Изпълнително управление определя реда за дейност на Сметната палата със закон.
- (5) Изискванията за провеждането на конкурс за служителите на Сметната палата се определят със закон.

Чл. 100.

- (1) Народът чрез Органа за Изпълнително управление може да предлага промени за Сметната палата относно:
  - (1.1) структурата
  - (1.2) дейността
  - (1.3) правомощията
- (2) Народът чрез Орган Народен контрол може да предлага промени за Сметната палата относно:
  - (1.1) структурата
  - (1.2) дейността
  - (1.3) правомощията

Глава единадесета

ДЪРЖАВЕН ГЛАВА НА БЪЛГАРИЯ

Чл. 101.

- (1) Държавният глава представя единството на нацията.
- (2) Държавният глава представлява България в международните отношения.
- (3) Държавният глава се подпомага в своята дейност от Заместник държавен глава.
- (4) В най-кратък срок от приемането на тази Конституция Държавният глава утвърждава със закон:
  - (4.1) конкурсните правила на управленския труд за всички длъжности на държавните служители в структурите на държавния апарат
  - (4.2) конкурсните правила на управленския труд за всички длъжности на държавните служители в структурите на Орган Народен контрол
  - (4.3) изискванията за управленския труд за всички длъжности на държавните служители в структурите на държавния апарат
  - (4.4) изискванията за управленския труд за всички длъжности на държавните служители в структурите на Орган Народен контрол
  - (4.5) критериите за управленския труд за всички длъжности на държавните служители в структурите на държавния апарат
  - (4.6) критериите за управленския труд за всички длъжности на държавните служители в структурите на Орган Народен контрол

Чл. 102.

- (1) Държавният глава се избира пряко от Народа за срок до пет години без ограничение броя на преизбиране по ред, определен със закон.

- (2) За Държавен глава може да бъде избран български гражданин по рождение навършил 40 години.
- (2) Държавният глава трябва да отговаря на условията за избиране, посочени в закона.
- (3) Кандидатът за Държавен глава трябва да е живял последните 5 години в страната.
- (4) Изборът за Държавен глава се провежда непосредствено при нужда по **чл. 107**.
- (5) Споровете относно законността на избора за Държавен глава се решават от Орган Народен контрол в едномесечен срок след изборите.
- (5.1) До встъпването в длъжност на новоизбрания Държавен глава функциите му се изпълняват от Председателя на Орган Народен контрол.

Чл. 103.

- (1) Заместник Държавният глава се избира едновременно в една листа с Държавния глава при условията за избиране на Държавен глава.
- (2) Заместник Държавният глава се избира едновременно в една листа с Държавния глава по реда за избиране на Държавен глава.

Чл. 104.

- (1) Държавният глава не може да бъде:
  - (1.1) Държавен съветник
  - (1.2) да изпълнява други държавни обществени дейности
  - (1.3) да изпълнява други стопански дейности
- (2) Заместник Държавният глава не може да бъде:
  - (2.1) Държавен съветник
  - (2.2) да изпълнява други държавни обществени дейности
  - (2.3) да изпълнява други стопански дейности

Чл. 105.

- (1) Държавният глава полага пред законодателното събрание клетвата по чл. 69, ал. 2.
- (2) Заместник Държавният глава полага пред законодателното събрание клетвата по чл. 69, ал. 2.

Чл. 106.

- (1) Пълномощията на Държавния глава и на Заместник Държавния глава се прекратяват предсрочно при:
  - (1.1) подаване на оставка пред Орган Народен контрол
  - (1.2) трайна невъзможност да изпълняват правомощията
  - (1.3) поради тежко заболяване
  - (1.4) при условията на чл. 110 ал.: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 19
  - (1.5) смърт
- (2) В случаите на т. (1.1), т. (1.2) и т. (1.3) пълномощията на Държавния глава се прекратяват с установяване от Орган Народен контрол на посочените в тях обстоятелства.
  - (2.1) В случаите на т. (1.1), т. (1.2) и т. (1.3) пълномощията на Заместник Държавния глава се прекратяват с установяване от Орган Народен контрол на посочените в тях обстоятелства.
- (3) В случаите на ал. (1) точки (1.1), (1.2), (1.3), (1.5) Заместник Държавният глава встъпва временно в длъжността Държавен глава до датата на новоизбрания Държавен глава по реда на Конституцията на България.
- (4) При невъзможност Заместник Държавният глава да встъпи в длъжност правомощията на Държавния глава се изпълняват от Председателя на Народен контрол до избирането заедно на Държавния глава и Заместник Държавния глава. В този случай в двумесечен срок се произвеждат избори за избирането заедно на Държавния глава и Заместник Държавния глава.

Чл. 107.

- (1) Държавният глава на България:

- (1.1) определя датата за произвеждане на национален референдум съгласувано със Държавните съвети.
- (1.2) отправя обръщения към Народа
- (1.3) отправя обръщения към видовете органи за управление
- (1.4) сключва международни договори в случаите, определени със закон
- (1.5) утвърждава промени на границите на административно-териториалните единици по предложение на Държавния съвет
- (1.6) утвърждава промени на центровете на административно-териториалните единици по предложение на Държавния съвет
- (1.7) обнародва законите
- (1.8) назначава на длъжност ръководителите на дипломатическите представителства
- (1.9) освобождава от длъжност ръководителите на дипломатическите представителства
- (1.10) назначава постоянните представители на България при международните организации по предложение на Държавния съвет
- (1.11) освобождава постоянните представители на България при международните организации по предложение на Държавния съвет
- (1.12) Приема акредитивните писма на чуждестранните дипломатически представители в страната
- (1.13) Приема отзователните писма на чуждестранните дипломатически представители в страната
- (1.14) назначава на длъжност други държавни служители, определени със закон
- (1.15) освобождава от длъжност други държавни служители, определени със закон
- (1.16) награждава с ордени
- (1.17) награждава с медали
- (1.18) дава българско гражданство
- (1.19) възстановява българско гражданство
- (1.20) освобождава от българско гражданство
- (1.21) лишава от българско гражданство
- (1.22) предоставя убежище
- (1.23) упражнява право на помилване
- (1.24) опрощава несъбираеми държавни вземания
- (1.25) наименува обекти с национално значение
- (1.26) наименува населени места
- (1.27) информира Народен контрол по основни въпроси в кръга на своите правомощия
- (1.28) информира Идейното събрание по основни въпроси в кръга на своите правомощия
- (1.29) назначава Държавните съветници в Държавния съвет
- (1.30) възлага правомощия на Държавните съветници в Държавния съвет
- (1.31) контролира Държавните съветници в Държавния съвет
- (1.32) отзовава Държавните съветници от Държавния съвет

Чл. 108.

- (1) Държавният глава е върховен главнокомандващ на въоръжените сили на България.
- (2) Държавният глава назначава Висшия команден състав на въоръжените сили по предложение на Държавния съвет.
- (3) Държавният глава освобождава Висшия команден състав на въоръжените сили.
- (4) Държавният глава удостоява с висши военни звания по предложение на Държавния съвет.
- (5) Държавният глава възглавява консултативния съвет за национална сигурност, чийто статут се определя със закон.
- (6) Държавният глава обявява обща мобилизация по предложение на Държавния съвет (Орган Народен контрол) в съответствие със закона.
- (7) Държавният глава обявява частична мобилизация по предложение на Държавния съвет (Орган Народен контрол) в съответствие със закона.
- (8) Държавният глава обявява положение на война при въоръжено нападение срещу страната.

(9) Държавният глава обявява извънредно положение при необходимост от неотложно изпълнение на международни задължения.

(10) Държавният глава обявява извънредно положение при други обстоятелства касаещи вътрешната сигурност на България.

Чл. 109.

(1) В изпълнение на своите правомощия Държавният глава

(1.1) издава укази

(1.2) отправя обръщения

(1.3) отправя послания

(2) Указите се преподписват от председателите на дванадесетте държавни съвети.

(2.1) Указите се преподписват от съответния държавен съветник.

(3) Указите на Държавния глава за организацията на службите към Държавния съвет не подлежат на преподписване.

(4) Указите на Държавния глава за реда на службите към Държавния съвет не подлежат на преподписване.

(5) Указите на Държавния глава за назначаване на персонала в службите към Държавния съвет не подлежат на преподписване.

(6) Указите на Държавния глава за насрочване на избори не подлежат на преподписване.

(7) Указите на Държавния глава за насрочване на референдуми не подлежат на преподписване.

Чл. 110.

(1) Всички заседания във всички структури на Държавния съвет се наблюдават пряко чрез видеозаснемане от Орган Народен контрол.

(2) Всички заседания във всички структури на Държавния съвет могат да се наблюдават чрез видеозапис от Орган Народен контрол.

(3) Държавният глава носи наказателна отговорност за действията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на държавна измяна.

(3.1) Заместник Държавният глава носи наказателна отговорност за действията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на държавна измяна.

(4) Държавният глава носи наказателна отговорност за действията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на нарушение на Конституцията.

(4.1) Заместник Държавният глава носи наказателна отговорност за действията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на нарушение на Конституцията.

(5) Държавният глава носи наказателна отговорност за действията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на нарушение при решенията на референдумите.

(5.1) Заместник Държавният глава носи наказателна отговорност за действията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на нарушение при решенията на референдумите.

(6) Държавният глава носи наказателна отговорност за бездействията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на държавна измяна.

(6.1) Заместник Държавният глава носи наказателна отговорност за бездействията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на държавна измяна.

(7) Държавният глава носи наказателна отговорност за бездействията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на нарушение на Конституцията.

(7.1) Заместник Държавният глава носи наказателна отговорност за бездействията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на нарушение на Конституцията.

- (8) Държавният глава носи наказателна отговорност за бездействията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на нарушение при решенията на референдумите.
- (9) Заместник Държавният глава носи наказателна отговорност за бездействията си, извършени при изпълнение на своите функции, особено при установяване на нарушение при решенията на референдумите.
- (10) Обвинението се повдига от прокуратурата, сезирана от Народен контрол, по ред определен със закон.
- (11) Народен контрол разглежда обвинението срещу Държавния глава в двуседмичен срок от внасянето на обвинението.
- (11.1) Ако бъде установено, че Държавният глава е извършил държавна измяна.
- (11.2) Ако бъде установено, че Държавният глава е извършил нарушение.
- (12) Народен контрол разглежда обвинението срещу Заместник Държавния глава в двуседмичен срок от внасянето на обвинението.
- (12.1) Ако бъде установено, че Заместник Държавният глава е извършил държавна измяна.
- (12.2) Ако бъде установено, че Заместник Държавният глава е извършил нарушение.
- (13) Народен контрол разглежда обвинението срещу Държавния глава в двуседмичен срок от внасянето на обвинението.
- (13.1) Ако бъде установено, че Държавният глава е нарушил Конституцията, пълномощията му се прекратяват веднага.
- (13.2) Ако бъде установено, че Държавният глава е извършил държавна измяна, пълномощията му се прекратяват веднага.
- (13.3) Ако бъде установено, че Държавният глава е нарушил решенията от референдум, пълномощията му се прекратяват веднага.
- (14) Народен контрол разглежда обвинението срещу Заместник Държавния глава в двуседмичен срок от внасянето на обвинението.
- (14.1) Ако бъде установено, че Заместник Държавният глава е нарушил Конституцията, пълномощията му се прекратяват веднага.
- (14.2) Ако бъде установено, че Заместник Държавният глава е извършил държавна измяна, пълномощията му се прекратяват веднага.
- (14.3) Ако бъде установено, че Заместник Държавният глава е нарушил решенията от референдум, пълномощията му се прекратяват веднага.
- (15) Държавният глава може да бъде задържан при достатъчно налични законови доказателства за това.
- (16) Срещу Държавния глава може да бъде възбудено наказателно преследване по всяко време при достатъчно налични законови доказателства за това.
- (17) Заместник Държавният глава може да бъде задържан при достатъчно налични законови доказателства за това.
- (18) Срещу Заместник Държавния глава може да бъде възбудено наказателно преследване по всяко време при достатъчно налични законови доказателства за това.
- (19) Държавният глава няма политически имунитет.
- (20) Заместник Държавният глава няма политически имунитет.

Чл. 111.

- (1) Държавният глава може да възлага на Заместник Държавния глава правомощията си по чл. 107 по ал.(1) със следните точки:
- (2) т. (1.16)
- (3) т. (1.17)
- (4) т. (1.22)
- (5) т. (1.23)
- (6) т. (1.24)

Глава дванадесета ДЪРЖАВЕН СЪВЕТ

Чл. 112.

- (1) Изпълнителното управление е представено от Държавния съвет.
- (2) Държавният съвет отговаря за тактическите решения при осъществяването на стратегиите формулирани от държавните съвети.
- (3) Тактическите решения при осъществяването на стратегиите формулирани от държавните съвети се огласяват от Държавния глава.

Чл. 113.

- (1) Държавният съвет ръководи вътрешната политика на страната в съответствие с Конституцията.
- (2) Държавният съвет ръководи вътрешната политика на страната в съответствие с решенията от референдумите.
- (3) Държавният съвет ръководи вътрешната политика на страната в съответствие с решенията от законите.
- (4) Държавният съвет ръководи външната политика на страната в съответствие с Конституцията.
- (5) Държавният съвет ръководи външната политика на страната в съответствие с решенията от референдумите.
- (6) Държавният съвет ръководи външната политика на страната в съответствие с решенията от законите.
- (7) Държавният съвет осъществява вътрешната политика на страната в съответствие с Конституцията.
- (8) Държавният съвет осъществява вътрешната политика на страната в съответствие с решенията от референдумите.
- (9) Държавният съвет осъществява вътрешната политика на страната в съответствие с решенията от законите.
- (10) Държавният съвет осъществява външната политика на страната в съответствие с Конституцията.
- (11) Държавният съвет осъществява външната политика на страната в съответствие с решенията от референдумите.
- (12) Държавният съвет осъществява външната политика на страната в съответствие с решенията от законите.
- (13) Държавният съвет осигурява обществения ред.
- (14) Държавният съвет осигурява националната сигурност.
- (15) Държавният съвет осъществява общото ръководство на държавната администрация.
- (16) Държавният съвет осъществява общото ръководство на въоръжените сили.
- (17) Държавният съвет информира Държавните съвети по въпроси, отнасящи се до задълженията, произтичащи за България от нейното участие в международни договори.
- (18) Държавният съвет информира Държавния глава по въпроси, отнасящи се до задълженията, произтичащи за България от нейното участие в международни договори.
- (19) Държавният съвет създава Институт за подготовка на управленски кадри

Чл. 114.

- (1) Държавният съвет ръководи изпълнението на държавния бюджет.
- (2) Държавният съвет организира стопанисването на всенародното обществено имущество.
- (3) Държавният съвет Сключва международни договори по ред, определен със закон.
- (4) Държавният съвет утвърждава международни договори по ред, определен със закон.
- (5) Държавният съвет денонсира международни договори по ред, определен със закон.
- (6) Държавният съвет адекватно следи влиянието на всички фактори на средата, от които зависи живота на обществото.

(7) Държавният съвет адекватно коригира в положителна посока влиянието на всички фактори на средата на обществото.

Чл. 115.

(1) Държавният съвет се състои от:

(1.1) Държавен глава

(1.1.1) Държавният глава е Председател на Държавния съвет

(1.2) Заместник държавен глава

(1.2.1) Заместник Държавния глава е Заместник Председател на Държавния съвет

(1.3) Държавни съветници

(2) Служителите в Държавния съвет са назначени по критерии, установени със закон.

(3) Държавният глава одобрява членовете на Държавния съвет според способността им да работят с него в екип.

(4) Структурата на Държавния съвет се урежда със закон.

Чл. 116.

(1) Държавният глава се назначава пряко от Народа.

(2) Държавният глава назначава екипа си от Държавни съветници.

(3) Държавният глава се отзовава заедно с всички държавни съветници при подадена оставка.

(4) Държавният глава ръководи общата политика на правителството.

(5) Държавният глава координира общата политика на правителството.

(6) Държавният глава носи отговорност за общата политика на правителството.

(7) Държавният глава назначава на длъжност заместник държавните съветници.

(8) Държавният глава освобождава от длъжност заместник държавните съветници.

(9) Държавните съветници ръководят отделните Държавни съвети.

(10) Държавните съветници носят наказателна лична отговорност за вреди, нанесени от своите действия.

(11) Държавните съветници носят наказателна лична отговорност за вреди, нанесени от своите бездействия.

Чл. 117. Членовете на Държавния съвет полагат пред законодателното събрание клетвата по чл. 69, ал. 2.

Чл. 118.

(1) Членове на Държавния съвет могат да бъдат само български граждани.

(2) Членове на Държавния съвет отговарят на условията за избиране на Държавни служители.

Чл. 119.

(1) Правомощията на Държавния съвет се прекратяват:

(1.1) с гласуване на недоверие чрез референдум, иницииран от Народен контрол по искане на граждани

(1.2) с приемане на оставката на Държавния глава

(1.3) при смърт на Държавния глава

(2) Държавният съветник подава оставка пред Държавния глава.

(2.1) Държавният съветник може да подава оставка пред Орган Народен контрол

(3) Заместник Държавният съветник подава оставка пред Държавния глава.

(3.1) Заместник Държавният съветник може да подава оставка пред Орган Народен контрол

(4) В случаите по ал. 1 Държавният съвет изпълнява функциите си до избирането на нови Държавни съветници.

Чл. 120.

(1) Членовете на Държавния съвет не могат да заемат несъвместими длъжности с положението им на Държавни съветници.

- (2) Членовете на Държавния съвет не могат да извършват несъвместими длъжности с положението им на Държавни съветници.
- (3) Действията на чл. 120, ал. 1 и ал. 2 се уреждат със закон.

Чл. 121.

- (1) Въз основа на законите Държавният съвет приема постановления.
- (2) В изпълнение на законите Държавният съвет приема постановления.
- (3) С постановления Държавният съвет приема правилници.
- (4) С постановления Държавния съвет приема наредби.

Чл. 122.

- (1) Държавните служители са изпълнители на волята на обществото според приетите закони.
- (2) Държавните служители са изпълнители на интересите на обществото според приетите закони.
- (3) При изпълнение на своята служба Държавните служители са длъжни да се ръководят единствено от закона.
- (4) Държавните служители са политически неутрални.
- (5) Всички заседания в структурите на Държавния съвет се излъчват пряко със свободен достъп за всички граждани през видеосистемата за наблюдение на Орган Народен контрол.
- (6) Всички заседания в структурите на Държавния съвет може да се наблюдават през видеозапис от Орган Народен контрол.
- (7) Условието за назначаване на държавните служители се определят със закон.
- (8) Условието за освобождаване на държавните служители се определят със закон.

Чл. 123.

- (1) Участниците в държавните съвети се предлагат от Държавния глава.
- (2) Отговорен за назначаването на участващите в държавните съвети е Държавният глава.
- (3) Служителите носят наказателна отговорност за действията си, извършени при изпълнение на своите функции.
- (3.1) Служителите носят наказателна отговорност за бездействията си, извършени при изпълнение на своите функции.
- (4) Народа чрез Орган Народен контрол има право да предложи за отстраняване на служител при неизпълнение на служебните му задължения.
- (5) Орган Народен контрол има право да предложи за отстраняване на служител при неизпълнение на служебните му задължения.
- (6) Обвинението се повдига от прокуратурата, сезирана от Орган Народен контрол по ред, определен със закон.
- (7) Правомощията на Държавните служители не се прекратяват до доказване на вина.
- (8) При доказано нарушение пълномощията на Държавните служители се прекратяват веднага.
- (9) Държавните съвети обхващат всички фактори на средата в живота на обществото:
  - (9.1) Съвет за глобална политика и външна политика
  - (9.2) Съвет за медии, информация и комуникации
    - (9.2.1) Съвет за достъп, пълнота, достоверност при разпространение на информация и идеи
  - (9.3) Съвет за вътрешна сигурност
    - (9.3.1) Съвет по държавен контрол и одит
    - (9.3.2) Съвет за борба с корупцията, противообществени прояви
    - (9.3.3) Прокуратура
    - (9.3.4) Следствие
    - (9.3.5) Защита на реда, Народа, националните материални и нематериални ценности
  - (9.4) Съвет за отбрана
  - (9.5) Съвет за правосъдие
    - (9.5.1) Съвет за Законодателно управление

- (9.6) Съвет за образование, наука и иновации
- (9.6.1) Съвет по професионална квалификация на обществото
- (9.6.5) Съвет по български език, история и образование
- (9.6.3) Съвет по стратегическо планиране, развитие, наука и национални проекти
- (9.7) Съвет за култура и изкуство
- (9.7.1) Съвет за развитието на обществото и личността
- (9.7.2) Съвет за култура, нравственост, духовност и изкуства
- (9.7.3) Съвет по взаимодействие с религиозните общности
- (9.8) Съвет за здравеопазване и социална политика
- (9.8.1) Съвет за култура, нравственост, духовност и изкуства
- (9.8.2) Съвет по реализация на националната стратегия за семейството, възпитанието и образованието на децата
- (9.9) Съвет за икономика, индустрия, търговия и туризъм
- (9.9.1) Съвет по финансово-икономическо планиране
- (9.10) Съвет за природни ресурси, води, екология, енергетика и климатични въпроси
- (9.11) Съвет за публични финанси
- (9.12) Съвет за инфраструктура, регионално развитие и транспорт
- (9.12.1) Съвет за развитие на местното самоуправление
- (9.13) Всички предходни алинеи на чл. 123 се уреждат със закон.

Чл. 124.

- (1) Структурата на прокуратурата е в съответствие с тази на съдилищата.
- (1.1) Има три вида прокуратури:
  - (1.1.1) върховна
  - (1.1.2) областна
  - (1.1.3) районна
- (2) Прокуратурата се ръководи от Главен прокурор.
  - (2.1) Главният прокурор се избира пряко от Народа
  - (2.2) Главният прокурор осъществява надзор за законност върху дейността на всички прокурори
- (3) Главният прокурор осъществява методическо ръководство върху дейността на всички прокурори.

Чл. 125.

- (1) Прокуратурата следи за спазване на законността, като:
  - (1.1) ръководи разследването и упражнява надзор за законосъобразното му провеждане
  - (1.2) може да извършва разследване
  - (1.3) привлича към отговорност лицата извършили престъпления
  - (1.4) поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер
  - (1.5) упражнява надзор при изпълнение на наказателните принудителни мерки
  - (1.6) упражнява надзор при изпълнение на други принудителни мерки
  - (1.7) предприема действия за отмяна на незаконосъобразни актове
  - (1.8) в предвидените със закон случаи участва в граждански дела
  - (1.9) в предвидените със закон случаи участва в административни дела

Чл. 126.

- (1) Главният прокурор се избира пряко от Народа с референдум.
- (2) Областните прокурори се избират пряко от Народа с референдум.
- (3) Районните прокурори се избират пряко от Народа с референдум.
- (4) Избора за главен прокурор става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии, установени със закон.
- (5) Изборът за областни прокурори става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии, установени със закон.

- (6) Главният прокурор се назначава за срок до пет години на служба до освобождаването му по ал. 8, ал. 9.
- (6.1) Освободеният Главен прокурор може отново да се яви на конкурс на равни начала заедно с останалите кандидати за длъжността, освен в случаите по ал. 8.
- (7) Областните прокурори се назначават мандатно за срок до пет години на служба до освобождаването му по ал. 8, ал. 9.
- (7.1) Освободените Областни прокурори може отново да се явят на конкурс на равни начала заедно с останалите кандидати за длъжността, освен в случаите по ал. 8.
- (8) Освобождаването им от длъжност може да стане принудително при несправяне с работата с необходимото качество.
- (9) Освобождаването им от длъжност може да стане доброволно при подадено от тях заявление за напускане.
- (10) Инициативата за това има Висшият съдебен съвет, сезиран от гражданите.
- (11) Инициативата за това има Орган Народен контрол, сезирана от гражданите.
- (12) Повдигането на обвинение от страна на Държавата се осъществява от прокуратурата.
- (13) Прокурорите се назначават на длъжност от Съвета за вътрешна сигурност.
- (13.1) Прокурорите се назначават за срок до пет години.
- (13.2) Назначението по ал. 13 става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии, установени със закон.
- (14) Прокурорите се освобождават от длъжност при:
- (14.1) навършване на пенсионна възраст
- (14.2) подаване на оставка
- (14.3) влизане в сила на присъда с наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление
- (14.4) трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година
- (14.5) при несправяне с работата с необходимото качество, оценени по критерии за заеманата длъжност от Орган Народен контрол
- (14.6) тежко нарушение
- (14.7) системно неизпълнение на служебните задължения
- (14.8) некомпетентност
- (14.9) действия, които накърняват интересите на българското общество
- (14.10) нарушаване на разпоредбите в Конституцията
- (14.11) нарушаване на разпоредбите от решенията от референдумите
- (14.12) уронване престижа на съдебното управление
- (15) Следователите се освобождават от длъжност при:
- (15.1) навършване на пенсионна възраст
- (15.2) подаване на оставка
- (15.3) влизане в сила на присъда с наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление
- (15.4) трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година
- (15.5) при несправяне с работата с необходимото качество, оценени по критерии за заеманата длъжност от Орган Народен контрол
- (15.6) тежко нарушение
- (15.7) системно неизпълнение на служебните задължения
- (15.8) некомпетентност
- (15.9) действия, които накърняват интересите на българското общество
- (15.10) нарушаване на разпоредбите в Конституцията
- (15.11) нарушаване на разпоредбите от решенията от референдумите
- (15.12) уронване престижа на съдебното управление

- (16) Служителите по чл. 126 могат отново да се явяват на конкурс на равни начала с останалите кандидати за длъжността, освен в случаите по ал. 15.3, 15.5, 15.6, 15.7, 15.8, 15.9, 15.10, 15.11, 15.12
- (17) Дейността на всички служители в прокуратурата се наблюдава пряко от Орган Народен контрол.
- (18) Дейността на всички служители в прокуратурата се наблюдава чрез видеозапис от Орган Народен контрол.
- (19) При осъществяване на своите функции прокурорите се подчиняват само на закона.

Чл. 127.

- (1) Следствените органи са в системата на Съвета за вътрешна сигурност.
- (2) Следствените органи осъществяват разследване по наказателни дела в случаите предвидени в закон.
- (3) Разследването на престъпления се осъществява от Национална следствена служба.
- (4) Националната следствена служба се ръководи от Главен следовател.
- (4.1) Главният следовател се избира пряко от Народа.
- (5) Областните следователи се избират пряко от Народа с референдум.
- (6) Районните следователи се избират пряко от Народа с референдум.
- (7) Избора за Главен следовател става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии, установени със закон.
- (8) Избора за Областни следователи става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии, установени със закон.
- (9) Главният следовател се назначава за срок до пет години на служба до освобождаването му по ал. 11, 12.
- (9.1) Освободеният Главен следовател може отново да се яви на конкурс на равни начала заедно с останалите кандидати за длъжността, освен в случаите по ал. 11.
- (10) Областните следователи се назначават за срок до пет години на служба до освобождаването му по ал. 11, 12.
- (10.1) Освободените Областни следователи може отново да се явят на конкурс на равни начала заедно с останалите кандидати за длъжността, освен в случаите по ал. 11.
- (11) Освобождаването им от длъжност може да стане принудително при несправяне с работата с необходимото качество.
- (12) Освобождаването им от длъжност може да стане доброволно при подадено от тях заявление за напускане.
- (13) Инициативата за това има Висшият съдебен съвет, сезиран от гражданите.
- (14) Инициативата за това има Орган Народен контрол, сезирана от гражданите.
- (15) Повдигането на обвинение от страна на Държавата се осъществява от прокуратурата.
- (16) Следователите се назначават на длъжност от Съвета за вътрешна сигурност.
- (16.1) Следователите се назначават за срок до пет години.
- (16.2) Назначението по ал. 16 става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии установени със закон.
- (17) Следователите се освобождават от длъжност при:
- (17.1) навършване на пенсионна възраст
- (17.2) подаване на оставка
- (17.3) влизане в сила на присъда с наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление
- (17.4) трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година
- (17.5) при несправяне с работата с необходимото качество оценени по критерии за заеманата длъжност от Орган Народен контрол
- (17.6) тежко нарушение
- (17.7) системно неизпълнение на служебните задължения
- (17.8) некомпетентност

- (17.9) действия против интересите на българското общество
- (17.10) нарушаване на разпоредбите в Конституцията
- (17.11) нарушаване на разпоредбите от решенията от референдумите
- (17.12) уронване престижа на съдебното управление
- (18) Служителите по чл. 127 могат отново да се явяват на конкурс на равни начала с останалите кандидати за длъжността, освен в случаите по ал.17.3, 17.5, 17.6, 17.7, 17.8, 17.9, 17.10, 17.11, 17.12
- (19) Дейността на всички служители в следствието се наблюдава пряко от Орган Народен контрол.
- (20) Дейността на всички служители в следствието се наблюдава чрез видеозапис от Орган Народен контрол.
- (21) При осъществяване на своите функции следователите се подчиняват само на закона.

Глава тринадесета

СЪДЕБНО-НАКАЗАТЕЛНО УПРАВЛЕНИЕ

Чл. 128.

- (1) Органът Съдебно-наказателно управление осигурява прилагането на законите на България в съответствие с:
  - (1.1) техния пряк смисъл
  - (1.2) моралните норми
  - (1.3) ценностите на обществото
- (2) Съдебно-наказателното управление защитава правата на Държавата.
  - (2.1) Съдебно-наказателното управление защитава законните интереси на Държавата
- (3) Съдебно-наказателното управление защитава правата на българските граждани.
- (4) Съдебно-наказателното управление защитава законните интереси на българските граждани.
- (5) Съдебно-наказателното управление защитава правата на юридическите лица в България.
- (6) Съдебно-наказателното управление защитава законните интереси на юридическите лица в България.
- (7) При осъществяване на своите функции съдиите се подчиняват само на закона.
- (8) При осъществяване на своите функции съдебните заседатели се подчиняват само на закона.
- (9) Дейността на всички служители в съда се наблюдава пряко от Орган Народен контрол.
- (10) Дейността на всички служители в съда се наблюдава чрез видеозапис от Орган Народен контрол.
- (11) Органите на съдебната власт извършват своята дейност по принципите на:
  - (11.1) истинност
  - (11.2) законност
  - (11.3) справедливост
- (12) Постановените в несъответствие с истината съдебни актове са нищожни.
- (13) Постановените в несъответствие с истината съдебни актове се отменят без значение във времето.
- (14) Постановените в несъответствие с приложимите правни норми са незаконосъобразни
- (15) Постановените в несъответствие с приложимите правни норми се отменят без значение във времето.
- (16) За осигуряване правилността на съдебните актове е предвидена процедура Преглед по реда на Орган Народен контрол.
- (17) На Преглед по реда на Орган Народен контрол могат да бъдат подложени всички съдебни актове, постановени без оглед на времето.
- (18) Магистратите носят лична отговорност за причинените незаконно щети от постановени от тях актове.

- (19) Магистратите носят съдебна отговорност за причинените незаконно щети от постановени от тях актове.
- (20) Съдебните състави се състоят от съдия и граждански съдебни заседатели.
- (20.1) Процедурата за избори за Гражданските съдебни заседатели се урежда със закон.
- (21) Гражданските съдилища разрешават спорове по защита на:
  - (21.1) интересите на гражданите
  - (21.2) правата на гражданите
  - (21.3) интересите на Държавата
  - (21.4) правата на Държавата
- (22) Гражданският съдебен процес се извършва по правила, определени с Граждански процесуален кодекс.
- (23) Наказателните съдилища постановяват наказателни мерки.
- (24) Престъпленията се определят от Наказателен кодекс.
- (25) Наказанията се определят от Наказателен кодекс.
- (26) Наказателният съдебен процес се извършва по правила, определени с Наказателен процесуален кодекс.
- (27) Наказанията се налагат в съответствие с нанесените щети на обществото.
- (28) Наказанията се налагат в съответствие с нанесените щети на личността.
- (29) Целта в престъпленията са утежняващи наказанието обстоятелства. Отсъствието им не оневинява.
- (30) Умисълът в престъпленията са утежняващи наказанието обстоятелства. Отсъствието им не оневинява.
- (31) Отговорността за извършено престъпление бива:
  - (31.1) лична
  - (31.2) колективна
- (32) Колективната отговорност на органите на Съдебно-наказателно управление се носи от всеки негов член в съответствие с участието във взетите решения.
- (33) За извършени престъпления от членове на органи на управление при изпълнение на служебните им задължения няма давност.
- (34) За извършени престъпления от членове на органи на съдебната власт при изпълнение на служебните им задължения няма давност.

Чл. 129.

- (1) Правосъдието се осъществява в името на:
  - (1.1) Народа
  - (1.2) Обществото
  - (1.3) Личността
  - (1.4) Опазването на природата

Чл. 130.

- (1) Структурата на Органа Съдебно-наказателно управление се състои от:
  - (1.1) Висш съдебен съвет
  - (1.2) Върховния касационен съд
  - (1.3) Върховния административен съд
  - (1.4) Апелативни съдилища
  - (1.5) Областни съдилища
  - (1.6) Районни съдилища
  - (1.7) Военни съдилища
- (2) Със закон могат да се създават специализирани съдилища.
- (3) Извънредни съдилища не се допускат.
- (4) Съдилищата са:
  - (4.1) граждански
  - (4.2) наказателни

- (5) Структурата на съдебно-наказателното управление се определя със закон.
- (5.1) Функциите на съдебно-наказателното управление се определят със закон.
- (5.2) Органите на съдебно-наказателното управление се определят със закон.
- (5.3) Със същия закон изрично се посочват задълженията на магистратите.
- (5.4) Служителите в Органа за Съдебно-наказателното управление се назначават за срок до пет години на служба до освобождаването им.
- (5.4.1) Назначаването им се определя със закон
- (5.4.2) Освобождаването им се определя със закон
- (5.4.2.1) Със същия закон изрично се посочва как се освобождават от длъжност
- (5.4.2.2) Със същия закон изрично се посочва при какви нарушения се освобождават дисциплинарно.
- (5.4.2.3) Със същия закон изрично се посочва при какви нарушения носят наказателна отговорност.

Чл. 131.

- (1) Съдебният процес е триинстанционен:
  - (1.1) първа
  - (1.2) втора (въззивна)
  - (1.3) трета (касационна)
- (2) Орган Съдебно-наказателно управление осъществява своите правомощия чрез постановяване на съдебни актове.
- (3) Съдилищата осъществяват контрол за законност на актове на административните органи.
- (4) Съдилищата осъществяват контрол за законност на действия на административните органи.
- (5) Гражданите могат да обжалват всички административни актове без изрично посочените със закон.
- (6) Юридическите лица могат да обжалват всички административни актове без изрично посочените със закон.

Чл. 132.

- (1) Съдилищата осигуряват равенство за съревнование между страните в съдебния процес.
- (2) Съдилищата осигуряват условия за съревнование между страните в съдебния процес.
- (3) Производството по делата осигурява установяването на истината.
- (4) Разглеждането на делата във всички съдилища е публично, освен когато законът предвижда друго.
- (5) Актовете на правораздаването се обосновават.

Чл. 133.

- (1) Гражданите имат право на защита във всички стадии на процеса.
- (2) Юридическите лица имат право на защита във всички стадии на процеса.
- (3) Редът за завеждане на дело се определя със закон.
- (4) Редът за упражняване правото на защита се определя със закон.
- (5) В определени от закона случаи в правораздаването участват съдебни заседатели.

Чл. 134.

- (1) Висшият съдебен съвет назначава съдии без пряко избираемите от Народа.
- (2) Висшият съдебен съвет повишава съдии без пряко избираемите от Народа.
- (3) Висшият съдебен съвет освобождава съдии без пряко избираемите от Народа.
- (4) Висшият съдебен съвет предлага мерки за подобряване дейността на съдебната власт.
- (5) Висшият съдебен съвет се състои от 24 членове.
  - (5.1) По право негови членове са:
    - (5.1.1) Председателят на Върховния касационен съд
    - (5.1.2) Председателят на Върховния административен съд

(5.1.3) Главният прокурор

(6) Висшият съдебен съвет е съставен от представители на:

(6.1) съда

(6.2) прокуратурата

(6.3) гражданите

(6.3.1) Представителството на гражданите е половината от всички членове на съвета (6.3.2)

Гражданите са юристи с високи морални качества

(6.3.3) Гражданите са юристи с високи професионални качества

(7) Изборът на членовете става чрез конкурс по ред, установен със закон.

(7.1) Изборът става чрез конкурс по критерии, установени със закон.

(8) Кандидатите имат най-малко петгодишен юридически стаж в България.

(9) Членовете на Висшия съдебен съвет се назначават за срок до пет години.

(10) Членовете на Висшия съдебен съвет могат отново да се явяват на конкурс на равни начала с останалите кандидати за длъжността без случаите по ал. 12.

(11) Членовете на Висшия съдебен съвет могат да бъдат отзовавани по инициатива на Народен контрол чрез всенародно допитване.

(12) Освобождаването на членовете на Висшия съдебен съвет от длъжност може да стане принудително при несправяне с работата с необходимото качество.

(13) Освобождаването им от длъжност може да стане доброволно при подадено от тях заявление за напускане.

(14) Заседанията на Висшия съдебен съвет се председателстват от Държавния съветник на правосъдието. Той не участва в гласуването.

Чл. 135.

(1) Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор за точно прилагане на законите от всички съдилища.

(2) Върховният касационен съд осъществява върховен съдебен надзор за еднакво прилагане на законите от всички съдилища.

Чл. 136.

(1) Върховният административен съд осъществява върховен съдебен надзор за точно прилагане на законите в административното правораздаване.

(2) Върховният административен съд осъществява върховен съдебен надзор за еднакво прилагане на законите в административното правораздаване.

(3) Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на актовете на Държавния съвет, посочени в закона.

(4) Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на актовете на Държавните съветници, посочени в закона.

(5) Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на други актове, посочени в закона.

Чл. 137.

(1) Съдиите се назначават на длъжност от Висшия съдебен съвет.

(2) Назначението по ал. 1, 2, 3 става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии, установени със закон.

(3) Съдиите се назначават за срок до пет години.

(4) Служителите по ал. 3 могат отново да се явяват на конкурс на равни начала с останалите кандидати за длъжността без случаите по ал. 7.3, 7.5, 7.6, 7.7, 7.8, 7.9, 7.10, 7.11.

(5) Инициативата за освобождаването им има Висшия съдебен съвет, сезиран от гражданите.

(6) Инициативата за освобождаването им има Орган Народен контрол, сезирана от гражданите.

(7) Съдиите се освобождават от длъжност при:

(7.1) навършване на пенсионна възраст

- (7.2) подаване на оставка
- (7.3) влизане в сила на присъда с наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление
- (7.4) трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година
- (7.5) при несправяне с работата с необходимото качество, оценени по критерии за заеманата длъжност от Орган Народен контрол
- (7.6) тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения
- (7.7) некомпетентност
- (7.8) действия против интересите на българското общество
- (7.9) нарушаване на разпоредбите в Конституцията
- (7.10) нарушаване на разпоредбите от решенията от референдумите
- (7.11) уронване престижа на съдебното управление

Чл. 138.

- (1) Председателят на Върховния касационен съд се назначава от Държавния глава по предложение на Висшия съдебен съвет.
  - (1.1) Предложението става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии, установени със закон.
- (2) Председателят на Върховния административен съд се назначава от Държавния глава по предложение на Висшия съдебен съвет.
  - (2.1) Предложението става след провеждане на конкурс на професионална основа по критерии, установени със закон.
- (3) Председателят на Върховния касационен съд се назначава за срок до пет години от Държавния глава по предложение на Висшия съдебен съвет.
- (4) Председателят на Върховния административен съд се назначава за срок до пет години от Държавния глава по предложение на Висшия съдебен съвет.
- (5) Освобождаването им от длъжност може да стане принудително при несправяне с работата с необходимото качество.
- (6) Инициативата за освобождаването им има Висшия съдебен съвет.
- (7) Инициативата за освобождаването им има Народен контрол, сезиран от гражданите.
- (8) Освобождаването им от длъжност може да стане доброволно при подадено от тях заявление за напускане.

Чл. 139.

- (1) Държавен съветник на Съвета за правосъдие:
  - (1.1) предлага за обсъждане проект на бюджет на Съдебно-наказателното управление във Висшия съдебен съвет
  - (1.2) внася за обсъждане във Висшия съдебен съвет проект на бюджет на Органа Съдебно-наказателното управление
  - (1.3) може да прави предложения за управляване на имуществото на Органа Съдебно-наказателното управление
  - (1.4) може да прави предложения за назначаване на длъжност на съдии
  - (1.5) може да прави предложения за назначаване на длъжност на прокурори
  - (1.6) може да прави предложения за назначаване на длъжност на следователи
  - (1.7) може да прави предложения за повишаване на длъжност на съдии
  - (1.8) може да прави предложения за повишаване на длъжност на прокурори
  - (1.9) може да прави предложения за повишаване на длъжност на следователи
  - (1.10) може да прави предложения за понижаване на длъжност на съдии
  - (1.11) може да прави предложения за понижаване на длъжност на прокурори
  - (1.12) може да прави предложения за понижаване на длъжност на следователи
  - (1.13) може да прави предложения за преместване на длъжност на съдии
  - (1.14) може да прави предложения за преместване на длъжност на прокурори

- (1.15) може да прави предложения за преместване на длъжност на следователи
- (1.16) може да прави предложения за освобождаване на длъжност на съдии
- (1.17) може да прави предложения за освобождаване на длъжност на прокурори
- (1.18) може да прави предложения за освобождаване на длъжност на следователи
- (1.19) участва в организирането на квалификацията на съдиите
- (1.20) участва в организирането на квалификацията на прокурорите
- (1.21) участва в организирането на квалификацията на следователите
- (1.22) проверява организацията по образуването на делата
- (1.23) проверява организацията по движението на делата
- (1.24) проверява организацията по приключването на делата

Чл. 140. Решенията на Висшия съдебен съвет се приемат с явно гласуване.

Чл. 141.

- (1) При осъществяване на съдебно-наказателното управление съдиите носят наказателна отговорност за техните служебни действия.
- (2) При осъществяване на съдебно-наказателното управление съдиите носят лична отговорност за техните служебни действия.
- (3) При осъществяване на съдебно-наказателното управление съдиите носят наказателна отговорност за постановените от тях актове.
- (4) При осъществяване на съдебно-наказателното управление съдиите носят лична отговорност за техните служебни действия.
- (5) При осъществяване на съдебно-наказателното управление съдиите носят лична отговорност за постановените от тях актове.
- (6) При осъществяване на съдебно-наказателното управление прокурорите носят наказателна отговорност за техните служебни действия.
- (7) При осъществяване на съдебно-наказателното управление прокурорите носят лична отговорност за постановените от тях актове.
- (8) При осъществяване на съдебно-наказателното управление прокурорите носят наказателна отговорност за постановените от тях актове.
- (9) При осъществяване на съдебно-наказателното управление прокурорите носят лична отговорност за техните служебни действия.
- (10) При осъществяване на съдебно-наказателното управление прокурорите носят наказателна отговорност за постановените от тях актове.
- (11) При осъществяване на съдебно-наказателното управление следователите носят наказателна отговорност за техните служебни действия.
- (12) При осъществяване на съдебно-наказателното управление следователите носят лична отговорност за постановените от тях актове.
- (13) При осъществяване на съдебно-наказателното управление следователите носят наказателна отговорност при осъществяване на съдебно-наказателното управление.
- (14) При осъществяване на съдебно-наказателното управление следователите носят лична отговорност за техните служебни действия.
- (15) При осъществяване на съдебно-наказателното управление следователите носят наказателна отговорност за постановените от тях актове.
- (16) Съдиите носят наказателна отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с Конституцията.
- (17) Съдиите носят наказателна отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с волята на обществото изразена в референдумите.
- (18) Съдиите носят лична отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с Конституцията.
- (19) Съдиите носят лична отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с волята на обществото, изразена в референдумите.

- (20) Прокурорите носят наказателна отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с Конституцията.
- (21) Прокурорите носят наказателна отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с волята на обществото, изразена в референдумите.
- (22) Прокурорите носят лична отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с Конституцията.
- (23) Прокурорите носят лична отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с волята на обществото, изразена в референдумите.
- (24) Следователите носят наказателна отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с Конституцията.
- (25) Следователите носят наказателна отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с волята на обществото изразена в референдумите.
- (26) Следователите носят лична отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с Конституцията.
- (27) Следователите носят лична отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с волята на обществото, изразена в референдумите.
- (28) В случаите по всички предходни алинеи на чл. 141 срещу съдиите може да бъде повдигнато обвинение от Висшия съдебен съвет.
- (29) В случаите по всички предходни алинеи на чл. 141 срещу съдиите може да бъде повдигнато обвинение от Орган Народен контрол.
- (30) В случаите по всички предходни алинеи на чл. 141 срещу прокурорите може да бъде повдигнато обвинение от Висшия съдебен съвет.
- (31) В случаите по всички предходни алинеи на чл. 141 срещу прокурорите може да бъде повдигнато обвинение от Орган Народен контрол.
- (32) В случаите по всички предходни алинеи на чл. 141 срещу следователите може да бъде повдигнато обвинение от Висшия съдебен съвет.
- (33) В случаите по всички предходни алинеи на чл. 141 срещу следователите може да бъде повдигнато обвинение от Орган Народен контрол.

Чл. 142.

- (1) Организацията на Висшия съдебен съвет се определя със закон.
- (2) Дейността на Висшия съдебен съвет се определя със закон.
- (3) Организацията на съдилищата се определя със закон.
- (4) Дейността на съдилищата се определя със закон.
- (5) Организацията на прокурорските органи се определя със закон.
- (6) Дейността на прокурорските органи се определя със закон.
- (7) Организацията на следствените органи се определя със закон.
- (8) Дейността на следствените органи се определя със закон.
- (9) Статутът на съдиите се определя със закон.
- (10) Статутът на прокурорите се определя със закон.
- (11) Статутът на следователите се определя със закон.
- (12) условията за назначаване на длъжност на съдиите се определя със закон.
- (13) условията за освобождаване от длъжност на съдиите се определя със закон.
- (14) редът за назначаване на длъжност на съдиите се определя със закон.
- (15) редът за освобождаване от длъжност на съдиите се определя със закон.
- (16) условията за назначаване на длъжност на прокурорите се определя със закон.
- (17) условията за освобождаване от длъжност на прокурорите се определя със закон.
- (18) редът за назначаване на длъжност на прокурорите се определя със закон.
- (19) редът за освобождаване от длъжност на прокурорите се определя със закон.
- (20) условията за назначаване на длъжност на следователите се определя със закон.
- (21) условията за освобождаване от длъжност на следователите се определя със закон.
- (22) редът за назначаване на длъжност на следователите се определя със закон.
- (23) редът за освобождаване от длъжност на следователите се определя със закон.

(24) осъществяване на тяхната отговорност се уреждат със закон.

Чл. 143.

- (1) Адвокатурата е свободна.
- (2) Адвокатурата е независима.
- (3) Адвокатурата е самоуправляваща се.
- (4) Адвокатурата подпомага гражданите при защитата на техните права и законни интереси.
- (5) Адвокатурата подпомага юридическите лица при защитата на техните права и законни интереси.
- (6) Организацията на дейността на адвокатурата се уреждат със закон.
- (7) Редът на дейността на адвокатурата се уреждат със закон.

Глава четиринадесета МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ И МЕСТНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Чл. 144.

- (1) Територията на България се състои от Области.
- (2) Територията на Областите на България се състои от Общини.
- (3) Областите са неизменна част от цялата териториална цялост на България.
- (4) Областите са неделима част от цялата териториална цялост на България.
- (5) Областите се подчиняват на държавното разпределение на страната.
- (6) Териториалната структура на Столичната Община се определя със закон.
- (7) Териториалната структура на другите Областни градове се определя със закон.
- (8) Други административно-териториални единици се създават със закон.

Общината

Чл. 145.

- (1) Общината е основната административно-териториална единица. В нея се осъществява местното самоуправление.
- (2) Управлението на Столичната Община се определя с отделен закон.
- (3) Гражданите участват в управлението на общината непосредствено чрез референдуми.
- (4) Гражданите участват в управлението на общината непосредствено чрез общо събрание на населението.
- (5) Служителите в общинските администрации се назначават с конкурс на професионална основа по начини определени със закон. Урежда се със закон.
- (6) Служителите в общинските администрации се назначават с конкурс на професионална основа по критерии определени със закон. Урежда се със закон.
- (7) Служителите в общинските администрации се назначават за срок до пет години.
- (7.1) Служителите в общинските администрации се назначават от Кмета на населеното място.
- (8) Освободените от длъжност служители могат да се явяват отново на конкурс на равни начала с останалите кандидати за длъжността само в случаите по ал. 9.1.
- (9) Пълномощията на служителите в общините се прекратяват предсрочно при:
  - (9.1) подаване на оставка пред Кмета на населеното място
  - (9.2) влизане в сила на присъда за престъпление
  - (9.3) установяване на некомпетентност
  - (9.4) установяване на непрофесионализъм
  - (9.5) установяване на неизбираемост
  - (9.6) установяване на несъвместимост
  - (9.7) смърт
- (10) В случаите на ал.9.1, 9.2 и 9.7 решението се приема автоматично от Кмета на населеното място.

- (11) В случаите на ал.9.3, 9.4, 9.5 и 9.6 решението се приема от Орган Народен контрол.
- (12) Пълномощията на служителите в Общините се прекратяват при подадено от служителя заявление за напускане на работа.
- (13) Границите на Общините се определят след допитване до населението.
- (14) Общината е юридическо лице.

Чл. 146.

- (1) Самоуправляващите се териториални общности могат да се сдружават за решаване на общи въпроси.
- (2) Законът създава условия за сдружаване на Общините.

Чл. 147.

- (1) Орган на местното самоуправление в Общината е Кмета на Общината заедно с Общинските съветници.
- (2) Общинските съветници се назначават от Кмета на населеното място с конкурс по предложение от местното население на експертна основа с възможност за работа в екип.
- (3) Общинските съветници се назначават за срок до пет години.
- (4) Броят на общинските съветници по териториално разпределение се определя със закон.
- (5) Всеки общински съветник може отново да се явява на конкурс на равни начала с останалите кандидати за длъжността по ред определен със закон.
- (6) Изборът на нов член на общинския съвет става по искане на гражданите по ред, определен със закон.
- (7) Изборът на нов член на общинския съвет става чрез инициатива на Народен контрол по ред, определен със закон.

Чл. 148.

- (1) Орган на изпълнителното управление в общината е Кметът.
- (2) Кметът се избира от населението с местни избори.
- (3) Кметът се избира за срок до пет години.
- (4) Кметът се избира по критерии определени със закон.
- (5) В своята дейност Кметът се ръководи от закона.
- (6) В своята дейност Кметът се ръководи от предложенията на Общинските съветници.
- (7) В своята дейност Кметът се ръководи от предложенията на населението на Общината.
- (8) Общинският полицейски началник се избира от населението с референдум за срок до пет години по ред, определен със закон.
- (9) Отзоваването на Кмета става по искане от Народа чрез инициатива на Народен контрол с провеждане на референдум.
- (9.1) В този случай заедно с кмета оставка подават всички Общински съветници.
- (10) Отзоваването на Общинския полицейски началник става по искане от Народа чрез инициатива на Народен контрол с провеждане на референдум.
- (11) Всички предходни алинеи на чл. 148 се уреждат със закон.

Чл. 149. Общината стопанисва Общинската собственост в интерес на населението от териториалната общност.

Чл. 150.

- (1) Общината има самостоятелен бюджет.
- (2) Постоянните финансови източници на Общината се определят със закон.
- (3) Държавата чрез средства от бюджета подпомага нормалната дейност на Общините.
- (4) Общината може да набира допълнителни законни средства към своя бюджет.

Областта**Чл. 151.**

- (1) Областта е административно-териториална единица за регионално управление.
- (1.1) Областта осъществява държавно управление по места.
- (1.2) Областта осигурява съответствието на своето управление с националните интереси.
- (1.3) Областта осигурява съответствието на своето управление с местните интереси.
- (2) Всички Области се подчиняват на Държавното управление.
- (3) Всички Общини в дадената Област се подчиняват на Областното управление.
- (4) Управлението на Общините се определя със закон.

Чл. 152.

- (1) Управлението в Областта се осъществява от Областен управител подпомаган от Областна администрация.
- (2) Областният управител се назначава от Държавния съвет за срок до 5 години чрез конкурс по критерии, определени със закон.
- (3) Областният управител осигурява провеждането на държавната политика в Областта.
- (3.1) Областният управител отговаря за защитата на националните интереси в Областта.
- (4) Областният управител осигурява законността на обществения ред в Областта.
- (4.1) Областният управител осъществява административен контрол в Областта.

Чл. 153.

- (1) Централните държавни органи осъществяват контрол за законосъобразност върху актовете на органите на местното управление, предвидени със закон.
- (2) Представителите по места на централните държавни органи осъществяват контрол за законосъобразност върху актовете на органите на местното управление предвидени със закон.

Чл. 154.

- (1) Общинските съвети могат да оспорват пред съда актовете, с които се нарушават техни права.
- (2) Общинските съвети могат да оспорват пред съда действията, с които се нарушават техни права.

Чл. 155.

- (1) Организацията на дейността на органите на местното самоуправление се определя със закон.
- (2) Редът на дейността на органите на местното самоуправление се определя със закон.
- (3) Организацията на дейността на органите на местната администрация се определя със закон.
- (4) Редът на дейността на органите на местната администрация се определя със закон.
- (5) Управленската дейност на областната администрация се наблюдава пряко от Орган Народен контрол.
- (6) Управленската дейност на общинската администрация се наблюдава пряко от Орган Народен контрол.
- (7) Управленската дейност на областната администрация се наблюдава чрез видеозапис от Орган Народен контрол.
- (8) Управленската дейност на общинската администрация се наблюдава чрез видеозапис от Орган Народен контрол.

Глава петнадесета

НАРОДЕН КОНТРОЛ

Чл. 156.

- (1) Орган Народен контрол осъществява контрол над всички видове управления.
- (2) Орган Народен контрол е отговорен пряко пред Народа.
- (2.1) Кандидатите за служители в Орган Народен контрол се подбират с конкурс, установен със закон.
- (2.2) Служителите на Орган Народен контрол се избират пряко от Народа чрез избори.
- (2.3) Формата на отчетност на Орган Народен контрол пред Народа се урежда със закон.
- (3) Орган Народен контрол извършва постоянно наблюдение на потребностите на живота на населението в България.
- (3.1) Орган Народен контрол установява възникналите пред населението проблеми.
- (3.2) Орган Народен контрол поставя възникналите проблеми за решаване пред органите на Държавния съвет.
- (3.3) Орган Народен контрол поставя възникналите проблеми за решаване пред органите на Областната администрация.
- (3.4) Орган Народен контрол поставя възникналите проблеми за решаване пред органите на Общинската администрация.
- (4) Пълнолетните граждани на България имат право при възникване на проблем да подават сигнали към Орган Народен контрол.
- (5) Събирането на информацията от наблюденията се извършва постоянно от структурите на Народен контрол, изградени на регионален принцип към всяка община.
- (5.1) Обработката на информацията от наблюденията се извършва постоянно от структурите на Народен контрол, изградени на регионален принцип към всяка община.

Чл. 157.

- (1) Орган Народен контрол се състои от:
  - (1.1) Председател
  - (1.2) Заместник Председател
  - (1.3) Членове
- (2) Председателят на Орган Народен контрол се избира от членовете на Орган Народен контрол.
- (2.1) Заместник Председателят на Орган Народен контрол се избира от членовете на Орган Народен контрол.
- (3) Структурата на Орган Народен контрол се урежда със закон.

Чл. 158.

- (1) Орган Народен контрол извършва следните дейности:
  - (1.1) анализ
  - (1.2) разпределяне на информацията към съответните звена
  - (1.3) според важността на информацията се определя срок за изпълнение от компетентните експертни звена в Народен контрол
- (2) Органът Народен контрол реагира на всеки сигнал чрез сезиране на съответните отговорни органи в държавния апарат:
  - (2.1) на прокуратурата
  - (2.2) на органите на съда
- (3) Органът Народен контрол наблюдава компетентните органи за своевременното разрешаване на възникналите задачи в срок установен от закона.
- (4) При нарушение се търси персонална отговорност от отговорните държавни служители.

Чл. 159.

(1) Орган Народен контрол извършва пряко наблюдение на всички действия на всички органи на управление на държавния апарат.

(1.1) Наблюдението е:

(1.1.1) с директно присъствие на свои упълномощени служители

(1.1.2) чрез пряко видеонаблюдение

(1.1.3) чрез видеозапис

(2) Орган Народен контрол следи за спазването на:

(2.1) Конституцията

(2.2) интересите на обществото

(2.3) разпределението на отговорността при всеки един управленски акт на органите на държавния апарат

(3) Орган Народен контрол открива процедура по отстраняване на държавния служител.

(4) Орган Народен контрол се отчита периодично пред Народа за извършената дейност.

Чл. 160.

(1) При необходимост Орган Народен контрол може да предизвика референдум за избор на държавни служители на:

(1.1) местно ниво

(1.2) общинско ниво

(1.3) областно ниво

(1.4) национално ниво

(2) При необходимост Орган Народен контрол може да предизвика референдум за намиране на решение при възникнали проблеми на:

(2.1) местно ниво

(2.2) общинско ниво

(2.3) областно ниво

(2.4) национално ниво

(3) Орган Народен контрол може да предложи чрез референдум да се гласува недоверие на:

(3.1) Държавен глава

(3.2) Държавен съвет

(3.3) Държавни съветници

(3.4) Кметове

(3.5) Съдии

(3.6) Главен прокурор

(3.7) Прокурори

Чл. 161.

(1) Орган Народен контрол следи за достоверността на всякакъв вид информация по:

(1.1) време

(1.2) място

(1.3) пълнота

(2) Орган Народен контрол следи за свободния достъп на гражданите до всякакъв вид информация.

(3) Орган Народен контрол следи за прояви на изкривяване на информацията.

(4) Орган Народен контрол контролира работата на медийните агенции за обективност на информацията.

(5) Орган Народен контрол контролира интернет чрез посочване на информационно опасните страници в мрежата.

Чл. 162.

(1) Служителите в Орган Народен контрол се назначават чрез избори от Народа:

(1.1) след преминаване на курс за обучение по управленска грамотност

- (1.2) след конкурс за длъжността си
- (1.3) по ред, определен в закон
- (1.4) по критерии, определени със закон
- (2) Органът Народен контрол работи в тесни взаимоотношения с Институт за подготовка на управленски кадри.
- (3) Всеки гражданин има право чрез медиите да информира обществото за работата на Орган Народен контрол.
  - (3.1) Обществото чрез медиите следи за качеството на работата на Орган Народен контрол.
  - (3.2) При установени закононарушения гражданите имат право да сезират прокуратурата.
  - (3.3) Граждански структури информират медийно за качеството на работата на Орган Народен контрол.
  - (3.4) Граждански структури медийно следят за качеството на работата на Орган Народен контрол.
  - (3.5) Всеки гражданин има право да подаде сигнал за нередности до Председателя на Орган Народен контрол.
    - (3.5.1) Председателят на Орган Народен контрол е длъжен да отговори в законоустановения срок.
    - (3.5.2) Председателят на Орган Народен контрол е длъжен да предприеме нужните действия в законоустановения срок.
    - (3.5.3) При установени закононарушения гражданите имат право да сезират съдебните органи.
- (4) Със закон се определят:
  - (4.1) структурата на Орган Народен контрол
  - (4.2) редът определен в Орган Народен контрол
  - (4.3) начинът на работа на Орган Народен контрол
  - (4.4) формите на контрол върху Орган Народен контрол

Глава шестнадесета

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Чл. 163.

- (1) Конституционният съд е част от Орган Народен контрол.
- (2) Конституционният съд се състои от 9 съдии.
  - (2.1) Членовете на Конституционния съд се подбират с конкурс:
    - (2.1.1) на морална основа
    - (2.1.2) на професионална основа
    - (2.1.3) по критерии, определени със закон
    - (2.1.4) с най-малко петнадесетгодишен юридически стаж
  - (2.2) Кандидатите по ал. 2.1 за Съдии на Конституционния съд се избират от Народа с референдум
- (3) Съдиите на Конституционния съд се назначават за срок до пет години.
  - (3.1) Съдиите на Конституционния съд избират помежду си Председател на Конституционния съд с явно гласуване
  - (3.2) Съдиите на Конституционния съд се назначават от Председателят на Орган Народен контрол без случаите по ал. 5
- (4) Съдиите на Конституционния съд могат да бъдат отзовавани по инициатива на Народен контрол чрез всенародно допитване.
- (5) Освобождаването на Съдиите на Конституционния съд от длъжност може да стане принудително при несправяне с работата с необходимото качество.
- (6) Освобождаването на Съдиите на Конституционния съд от длъжност може да стане доброволно при подадено от тях заявление за напускане.

- (7) Заседанията на Конституционния съд се председателстват от Председателя на Конституционния съд.
- (8) Освободените от длъжност съдии на Конституционния съд могат отново да се явяват на конкурс на равни начала с останалите кандидати за заеманата длъжност без случаите на ал. 5.
- (9) Съставът на Конституционния съд се обновява по ред определен със закон.
- (10) Член на Конституционния съд не може да извършва друга:
- (10.1) държавна дейност
  - (10.2) обществена дейност
  - (10.3) търговска дейност
  - (10.4) платена дейност
- (11) Членовете на Конституционния съд носят наказателна отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с Конституцията.
- (12) Членовете на Конституционния съд носят наказателна отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с волята на обществото, изразена в референдумите.
- (13) Членовете на Конституционния съд носят лична отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с Конституцията.
- (14) Членовете на Конституционния съд носят лична отговорност при извършено умишлено престъпление в разрез с волята на обществото, изразена в референдумите.
- (15) В случаите по всички предходни алинеи на ал.: (11), (12), (13) и (14) срещу съдиите може да бъде повдигнато обвинение от Орган Народен контрол.

Чл. 164.

- (1) Служебните задължения на съдия в Конституционния съд се прекратява при:
- (1.1) несправяне с работата
  - (1.2) подаване на оставка пред Конституционния съд
  - (1.3) при установяване на противозаконно действие
  - (1.4) влязла в сила присъда
  - (1.5) фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от една година
  - (1.6) отзоваване чрез референдум проведен по инициатива от Народа
  - (1.7) отзоваване чрез референдум проведен по инициатива от Орган Народен контрол
  - (1.8) изтичане срока за назначаване
  - (1.9) смърт
- (2) При прекратяване на мандата на съдия от Конституционния съд в едномесечен срок на негово място с конкурс се назначава друг.

Чл. 165.

- (1) Конституционният съд:
- (1.1) дава задължителни тълкувания на Конституцията
  - (1.2) произнася се по искане за установяване на конституционна съобразност на:
    - (1.2.1) закони
    - (1.2.2) актове
    - (1.2.3) разпоредби
    - (1.2.4) други уредени в закон
  - (1.3) решава спорове за компетентност между Държавния глава и Държавния съвет
  - (1.4) решава спорове за компетентност между органите на местно самоуправление
  - (1.5) решава спорове за компетентност между централните изпълнителни органи
  - (1.6) произнася се за съответствието с Конституцията на:
    - (1.6.1) международните договори на България
    - (1.6.2) референдумите
    - (1.6.3) препоръки за съответствие на законите с общопризнатите норми на международното право
  - (1.7) произнася се по спорове за законността на избора за:
    - (1.7.1) Държавен глава

- (1.7.2) Заместник държавен глава
- (1.8) произнася се по спорове за Конституционна съобразност на избора на служител в:
  - (1.8.1) законодателното управление
  - (1.8.2) изпълнителното управление
  - (1.8.3) съдебно-наказателното управление
- (1.9) произнася се по спорове за Конституционна съобразност на действията на служител в:
  - (1.9.1) законодателното управление
  - (1.9.2) изпълнителното управление
  - (1.9.3) съдебно-наказателното управление
- (1.10) произнася се за Конституционна съобразност по обвинения, повдигнати от Народа срещу всички държавни служители.
- (2) Със закон не могат да се дават правомощия на Конституционния съд.
- (3) Със закон не могат да се отнемат правомощия на Конституционния съд.

Чл. 166.

- (1) Решенията на Конституционния съд се обнародват в "Държавен вестник" в 15-дневен срок от приемането им.
- (2) Решението влиза в сила три дни след обнародването му.
- (3) Обявените за противоконституционни актове не се прилагат от деня на влизането на решението в сила.
- (4) Части от закона, обявени за конституционни, запазват действието си.

Чл. 167.

- (1) Организацията на дейността на Конституционния съд се определя със закон.
- (2) Редът на дейността на Конституционния съд се определя със закон.
- (3) Работата на Конституционния съд се наблюдава пряко от Орган Народен контрол.
- (4) Работата на Конституционния съд се наблюдава чрез видеозапис от Орган Народен контрол.
- (5) Работата на структурите на Конституционния съд се наблюдава пряко от Орган Народен контрол.
- (6) Работата на структурите на Конституционния съд се наблюдава чрез видеозапис от Орган Народен контрол.

Глава седемнадесета
ВЪОРЪЖЕНИ СИЛИ

Чл. 168.

- (1) Въоръжените сили на България гарантират сигурността на страната.
- (2) Въоръжените сили на България гарантират независимостта на страната.
- (3) Въоръжените сили на България гарантират териториалната цялост на страната.
- (4) Въоръжените сили гарантират концептуалната независимост на България.

Чл. 169. (1) Въоръжените сили са част от Държавния съвет за отбрана.

- (2) Структурата на въоръжените сили се урежда със закон.
- (3) Дейността на въоръжените сили се урежда със закон.
- (4) Контролът на въоръжените сили се урежда със закон.

Чл. 170.

- (1) Въоръжените сили на България са професионални.
  - (1.1) Въоръжените сили се финансират от държавата.
- (2) Военната служба не е задължителна.
- (3) Със закон се урежда военното обучение на българските граждани на възраст между 16 и 18 години.

Глава осемнадесета

ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОНСТИТУЦИЯТА

Чл. 171.

- (1) Държавният съвет може да изменя разпоредбите на Конституцията единствено в следствие с решения от референдум.
- (2) Държавният съвет може да изменя разпоредбите на Конституцията единствено в съответствие с решения от референдум.
- (3) Държавният съвет може да изменя разпоредбите на Конституцията само в следствие с решения от референдум.
- (4) Държавният съвет може да изменя разпоредбите на Конституцията само в съответствие с решения от референдум.
- (5) Държавният съвет може да допълва разпоредбите на Конституцията единствено в следствие с решения от референдум.
- (6) Държавният съвет може да допълва разпоредбите на Конституцията само в следствие с решения от референдум.
- (7) Държавният съвет може да допълва разпоредбите на Конституцията единствено в съответствие с решения от референдум.
- (8) Държавният съвет може да допълва разпоредбите на Конституцията само в следствие с решения от референдум.

Чл. 172.

- (1) Правото на инициатива за провеждане на референдум за промяна на Конституцията принадлежи на:
  - (1.1) Народа
  - (1.2) Орган Народен контрол
  - (1.3) Държавния глава
  - (1.4) Народните служители
- (2) Предложението се разглежда от Орган Народен контрол
  - (2.1) Орган Народен контрол взема решение за провеждане на референдум в едноседмичен срок.

Чл. 173. В съответствие с решението на референдума Орган Народен контрол адаптира изменението в текста на Конституцията.

Чл. 174. Изменения и допълнения към разпоредбите на Конституцията се подписват и се обнародват от Председателя на Орган Народен контрол в "Държавен вестник" в седемдневен срок от приемането му.

Чл. 175. Промяна на Конституцията се извършва чрез референдуми.

Чл. 176.

- (1) Правото на инициатива за провеждане на референдум по Чл. 175 има народът.
- (2) Инициране на национален референдум се осъществява от минимум 1% от населението на България.
- (3) Инициране на местен референдум се осъществява от минимум 0.5% от местното население.

Чл. 177.

- (1) Великото Народно Събрание преустановява своето съществуване след създаване на:
  - (1.1) Орган Народен контрол
  - (1.2) Държавен съвет

(1.3) Конституционен съд

(1.4) Висш съдебен съвет

Глава деветнадесета

ГЕРБЪ, ПЕЧАТ, ЗНАМЕ, ХИМН, СТОЛИЦА

Чл. 178. Гербът на България се приема с референдум.

Чл. 179. На държавния печат е изобразен гербът на България.

Чл. 180. Знамето на България се приема с референдум.

Чл. 181. Полагането на държавния печат се определя със закон.

Чл. 182. Редът за издигане на националното знаме се определя със закон.

Чл. 183. Химнът на България се приема с референдум.

Чл. 184. Столицата на България се приема с референдум.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Великото Народно Събрание се саморазпуска след приемане на настоящата Конституция.

(2) Великото Народно Събрание продължава да изпълнява функциите си до създаване на:

(2.1) Орган Народен контрол

(2.2) Държавен съвет

(2.3) Конституционен съд

(2.4) Висш съдебен съвет

(3) Срока за изпълнение на §1, ал.: (1) и (2) е до три месеца.

(4) Конституцията се обнародва три дни след приемането ѝ от Осмото Велико Народно събрание.

(4.1) Конституцията влиза в сила с обнародването ѝ в Държавен вестник.

(5) След влизането в сила на Конституцията, Държавният глава, Заместник държавният глава, членовете на Държавния съвет и Държавните служители, полагат предвидената в тази Конституция клетва на първото заседание на Държавния съвет.

§ 2. До избирането на Върховния касационен съд и Върховния административен съд техните правомощия по чл. 135 и чл. 153, ал.: (1) и (2) от Конституцията се упражняват от Върховния съд на България.

§ 3. (1) Разпоредбите на заварените закони се прилагат, ако не противоречат на Конституцията.

(1.1) Всички заварени закони се ревизират.

(1.2) Всички международни договори се ревизират.

(2) В едногодишен срок от влизане на Конституцията в сила, Орган Законодателно управление отменя заварените закони, които не са отменени по силата на непосредственото действие по чл. 8 на Конституцията.

(3) Орган Законодателно управление създава закони в срок до една година.

(4) Орган Законодателно управление прилага посочените в Конституцията закони в срок до една година.

§ 4. Определената с Конституцията организация на съдебното управление влиза в действие след приемането на новите устройствени и процесуални закони, които трябва да бъдат приети в срока по § 3, ал. (2).

§ 5. Административните ръководители в органите на Съдебно-наказателното управление заемат постове си до назначаването на новите служители.

§ 6. До избирането на Държавен глава и Заместник Държавен глава Председателят и Заместник-председателят на Великото Народно Събрание изпълняват функциите на Държавен глава и Заместник държавен глава по тази Конституция.

§ 7. Функциите по управление на държавата по тази Конституция, до образуването на нов Орган Народен контрол, се поемат от Великото Народно Събрание.

§ 8. Функциите по управление на държавата по тази Конституция, до образуването на нов Държавен съвет, се поемат от Великото Народно Събрание.

§ 9. Тази Конституция влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник", след решение на Великото Народно Събрание и отменя Конституцията на Република България от 13.07.1991 г. (Обн., ДВ, бр. 56 от 13.07.1991 г., в сила от 13.07.1991 г., изм. и доп., бр. 85 от 26.09.2003 г. изм. и доп., ДВ, бр. 18 от 25.02.2005 г., бр. 27 от 31.03.2006 г. и бр. 78 от 26.09.2006 г. - Решение № 7 на Конституционния съд от 2006 г.)